

INGELICHT

Defensie

Informatiemagazine voor de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
februari 2008 - Nr 1

Onverminderde werkdruk voor Team Afghanistan

INGELICHT wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

indredactie:

M.A.M. Bemelmans-Oonincx

redactie:

E. van den Brink

P. van Woudenberg

redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 20701, 2500 ES Den Haag

E-mailadres: mivd@mindef.nl

Telefoon: 070 - 441 90 40

Fotografie: Ministerie van Defensie, Archief Defensiekrant en VDD

Vormgeving: Theo Olsthoorn en

ommer de Heer

ruk en lithografie:

unitedGraphics

plage: 1.000 expl.

eadlines INGELICHT

ocht u de redactie van informatie

illen voorzien, denk dan even aan

de volgende data:

leveren	Verschijnings
opij	datum
5 maart	17 april

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend. Voor gebruik van teksten en foto's uit dit blad dient u toestemming te vragen aan de redactie.

omslag: Onverminderde werkdruk voor Team Afghanistan

- 4 Beuving: 'Met meer samenwerking kun je winst halen'**

- 17 Sfinx: Tweede plaats op Crosskampioenschappen**

- 18 Atlas komt eraan!**

- 20 Liever twee onderzoeken goed dan vier half**

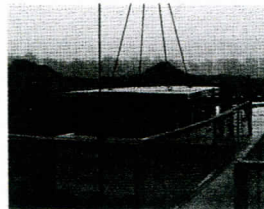

- 22 DIVR**

- 6 Onverminderde werkdruk voor Team Afghanistan**

- 8 Nieuwe antenne nu echt in zicht**

- 8 BICES erg populair**

- 9 Versterking Inlichtingenketen... met horten en stoten**

- 10 Advocaat van de duivel in dienst**

- 12 column Veiligheidszaken: Dat kan alleen een ander gebeuren**

- 23 Wapenfeiten van Jeroen Sikkel**

- 24 Opleiding Inlichtingenanalist**

- 26 Zeventig hechtingen**

- 13 Bezoek staatssecretaris Jack de Vries**

- 27 Column MC**

- 13 MIVD op zoek naar oudgedienden**

- 28 Reusers Kolom**

- 14 Thuisfrontdag**

- 16 Afscheid Jan van den Berg**

Begin van het einde

Het nieuwe jaar is alweer lang geleden begonnen. Pasen begint zelfs al in zicht te komen.

De paaseitjes worden tijdens de koffie nu al aangeboden; regeren is immers vooruitzien.

Zo keken we ook naar de reorganisatie op basis van de conclusies van de commissie Dessens. We zijn nu al anderhalf jaar aan de slag en het cVRP is nu getekend. Dat betekent dat het begin van het einde van de reorganisatie is ingezet. Het echte einde van de uitbreiding zal nog enige jaren gaan duren. Binnen een strak financieel regime betekent dit dat we als MIVD iedere evaluatie moeten blijven aantonen dat de extra investeringen die met de uitbreiding zijn gemoeid, de moeite meer dan waard zijn.

We naderen ook het begin van het einde van de missie in Uruzgan; immers de verlenging gaat in per augustus en eindigt dezelfde maand in 2010. Dit houdt dus nog ruim tweeënhalf jaar topproductie in van het Team Afghanistan en alle afdelingen die daaraan bijdragen. Het betekent ook dat we, afhankelijk van de geaccordeerde instroom van personeel, prioriteiten moeten blijven stellen. Dus aanhoudende werkdruk.

Het is ook het begin van het einde van het functioneren als plaatsvervangend directeur door Jeroen Sikkel. Hij wordt onze nieuwe plaatsvervangend secretaris-generaal, hetgeen aantoont dat het loopbaanbeleid van de MIVD al vrucht afwerpt nog voordat het is ontworpen! Het is ook het begin van het einde van Martinette Bemelmans als hoofdredacteur van dit prettig lezende personeelsblad. Zij vertrekt naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het is dit jaar ook het begin van het einde van de concurrentie tussen AIVD en MIVD. De twee inlichtingen- en veiligheidsdiensten moeten niet in elkaars vaarwater zitten, maar elkaar juist versterken. En hier begint het einde van mijn bijdrage.

Pieter Cobelens
Generaal-majoor

De minister-president, minister van Defensie, de Commandant der Strijdkrachten, maar ook de Commando's Lucht-, Zee- en Landstrijdkrachten. Het zijn allemaal klanten van de MIVD. Wat vinden zij eigenlijk van deze dienst en de producten die hier worden geleverd? Ingelicht gaat een rondje langs de klanten. In dit artikel komt de Koninklijke Marechaussee aan de orde.

Beuving: 'Met meer samen

“In Afghanistan leiden we politiemensen op”, zegt commandant KMar, luitenant-generaal Minze Atte Beuving. “We willen weten hoe de politie in Afghanistan in elkaar steekt. Ook is het belangrijk te weten of de partners met wie we samenwerken, betrouwbaar zijn. Antwoorden op die vragen krijgen we van de MIVD.”

Maandelijks wordt de commandant gebriefd door de MIVD. “Het gaat dan om de veiligheid van onze troepen. Naar aanleiding van de briefing kunnen we concrete vragen stellen. En als je kijkt naar de briefing over Tsjaad, daar heb ik heel veel aan. Het slaat op situaties waar onze mensen in zitten. De MIVD weet bijvoorbeeld veel van het bestuurlijke en juridische systeem. Ook is het adequaat, het is niet zo dat als ik de krant zou lezen, ik ook alles al zou weten.”

Wat hem wel opvalt, is dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten erg gesloten zijn. “Het lijkt er soms op dat de geheimhouding wordt bewaard om de geheimhouding, niet omdat dat van belang is. Binnen de Koninklijke Marechaussee (KMar) kennen we natuurlijk ook geheimhouding, niet de hele wereld hoeft bijvoorbeeld te weten dat we een bommelding op Schiphol hebben binnengekregen. Maar ik zou chagrijnig zijn als ik het niet te horen zou krijgen. Het gaat hier om de lijnverantwoordelijkheid. Je moet iemand informeren als je vindt dat het iemands verantwoordelijkheid raakt.”

Wat dat betreft vindt Beuving het voor de toekomst belangrijk informatie te veredelen. “Informatie hebben is één ding. Informatie gebruiken is een tweede. Het is pas interessant als je het met anderen kunt delen. Zoveel mogelijk informatiebronnen bij elkaar brengen, is belangrijk. Het heeft namelijk meerwaarde als bepaalde informatie wordt ondersteund door andere bronnen.” Maar tegelijkertijd mogen de informatiestromen van de MIVD en KMar niet worden vermengd. De KMar is namelijk een politieorganisatie met militaire status, die optreedt in de civiele maatschappij. De AIVD heeft een leidende positie in het inlichtingenwerk in de civiele maatschappij. Wil de MIVD gebruik maken van bepaalde bijzondere bevoegdheden in de civiele maatschappij, dan moet dat gebeuren in overeenstemming met de AIVD.

Dat is zo geregeld ter bescherming van personen. Een verdachte bijvoorbeeld kan in zijn grondrechten zijn aangetast op basis van de Wiv of de Politiewet. Op

basis van de Wiv heeft de MIVD bijvoorbeeld de bevoegdheid, met toestemming van de minister, om iemand te volgen. De KMar heeft die bevoegdheid ook, maar dan op basis van de Politiewet. Zelfs wanneer er een gezamenlijke observatie-actie wordt uitgevoerd, kan de informatie niet worden gedeeld.

Beuving: “Alle informatiestromen komen bij elkaar in de CT-infobox, een informatieknooppunt voor terrorismebestrijding. Dat is terecht. Je moet je bronnen goed beschermen en kunt dus niet zomaar gegevens uitwisselen. Nederland is een van de weinige landen waar dat goed is geregeld.”

Hoewel op het gebied van observatie al wordt samengewerkt, valt er volgens Beuving veel meer synergie te halen uit de samenwerking tussen de MIVD en de KMar. “Er is een kleine eenheid MIVD'ers die zich met observatie bezig houdt en een grotere eenheid van de KMar. Beide eenheden hebben te maken met dure middelen en het kost ook veel tijd om mensen voor dit werk op te leiden. Met meer samenwerking kun je winst behalen.”

werking kun je winst halen

Verklaring van Geen Bezwaar

Een ander voorbeeld waar de Kmar als klant veel mee te maken krijgt, is de afgifte van de Verklaring van Geen Bezwaar (VGB). Bijna iedereen die bij de KMar gaat werken, moet worden gescreend. Volgens Beuving duurt de screening in een aantal gevallen te lang. "Er staat een termijn van acht weken voor. In de praktijk duurt het in sommige gevallen wel drie maanden voordat een VGB wordt afgegeven. Daar moet echt meer capaciteit op worden ingezet."

Wat volgens Beuving ook nog beter zou kunnen, is de uitwisseling van personen. "Als leiding van een organisatie moeten we ons bewust zijn van de agenda van de ander. Wat wil je van elkaar weten? Daar kom je gemakkelijker achter als je personeel van de andere dienst hebt rondlopen. We hebben bijvoorbeeld iemand van de Landmacht hier werken. Tot nu toe werkt er nog niemand van de Marechaussee bij de MIVD." (Via alternatieve vulling zijn er wel mogelijkheden om als KMar militair bij de MIVD te werken, red). Kolonel Henrick Bos, plaatsvervangend directeur Operaties, ziet

hier ook kansen. "Als MIVD en Marechaussee kunnen we veel van elkaar leren. Met name op het gebied van analyse, in essentie maakt het niet uit of je een analyse uitvoert voor militaire- of politiezaken." ●

Inlichtingen bij de Marechaussee

De KMar is een van de vier krijgsmachtdelen en valt onder het ministerie van Defensie. Voor het uitvoeren van tachtig procent van haar taken valt de KMar onder het gezag van andere ministeries. De KMar kent een informatiehuis waar alle informatie wordt verzameld en kan worden opgevraagd. Er zijn verschillende lagen in dat huis: de onderste laag bestaat uit tactische informatie waar de brigades mee te maken hebben. Daarboven zit de operationele laag waar informatie voor de districten beschikbaar is. De derde laag is de

politiek-strategische laag voor de staf van de Marechaussee.

Een zogenaamde informatiemakelaar weet precies op welk niveau welke vraag gesteld moet worden. Hij kan ook een vraag doorzetten naar de MIVD.

Hieraan gekoppeld zijn de Informatie Analyse Knooppunten. Deze knooppunten zijn ook verdeeld in dezelfde lagen en bevinden zich op brigade, districts- en landelijk niveau.

De KMar heeft het meest te maken met politie-informatie. ●

VERLENGING MISSIE:

Onverminderde werkdruk

Chora is in juni 2007 het toneel van een heftige strijd als *opposing militant forces* tegelijkertijd drie Afghaanse *checkpoints* aanvallen. De MIVD onderkent tijdig dit gevaar en weet de *Task Force* van tevoren te waarschuwen. Daardoor krijgt zij de gelegenheid zich voor te bereiden op deze aanval van de Taliban.

Niet alleen de eigen troepen hebben veel baat bij de informatie van de MIVD, in het bijzonder Team Afghanistan. Ook de internationale troepenmacht leunt op het team. "Tijdens de missie in Uruzgan zijn wij de paraplu waaronder andere partners zich scharen", zegt de teamleider Afghanistan. "Wij zijn een *lead nation*, internationaal spelen we daarom in dit gebied een grote rol op inlichtingengebied."

De ruim 75 teamleden die zich binnen de gehele dienst fulltime met Afghanistan bezighouden, moeten een grote stroom berichten verwerken. De verwerwers moeten de juiste informatiebronnen zoeken en daaraan de juiste data onttrekken. Wekelijks komen er tussen de vijfhonderd en tweeduizend documenten binnen, variërend van een half A4'tje tot een stapel vellen. Al die documenten moeten wor-

Team Afghanistan is verantwoordelijk voor het leveren van tijdige, hoogwaardige en relevante inlichtingen die geschikt zijn voor de besluitvormer die er wat mee moet doen.

Dat kan een commandant te velde zijn, maar ook iemand die op politiek-strategisch niveau werkt.

Team Afghanistan bestaat uit ruim 75 mensen - verwerwers, analisten en ondersteuning - die fulltime met Afghanistan bezig zijn. Het team werkt afdelingsoverschrijdend. Dat wil zeggen dat de teamleden niet alleen afkomstig zijn van de afdeling Analyse en Rapportage, wat echter wel vaak wordt gedacht. De teamleden komen van verschillende afdelingen van de organisatie. Zo moet bijvoorbeeld ook worden gedacht aan de afdelingen die informatie verwerven. Met elkaar vormen zij Team Afghanistan en voorzien zij de behoeftestellers van inlichtingen.●

voor Team Afghanistan

den geanalyseerd en de belangrijkste ontwikkelingen gesignaleerd. Er moeten vragen worden gesteld en antwoorden gezocht. Dan moet de informatie ook nog in de juiste context worden geplaatst. Met het uiteindelijke doel om de commandant te velde te voorzien van de juiste en accurate inlichtingen. Vergeleken met eerdere missies lukt dat volgens de teamleider Afghanistan beter. "Doordat we meer mensen, middelen en bevoegdheden hebben, kunnen we vergeleken met tien jaar geleden meer bereiken. De MIVD kan daardoor de commandant te velde dagelijks, bijna *real time* voorzien van informatie over ontwikkelingen in het gebied."

Daarbij let het team ook op het type commandant dat de inlichtingen ontvangt. Is het bedoeld voor iemand die de inlichtingen op tactisch niveau nodig heeft of voor iemand die er vanuit strategisch oogpunt naar kijkt? De commandant van de *Battle Group* in Deh Rawod wil bijvoorbeeld andere inlichtingen dan de minister van Defensie.

De komende jaren ligt de lat om alle informatie tijdig te verwerken onverminderd hoog. De teamleider vergelijkt het werken in dit team met een mini-uitzending. "Ook zij staan voortdurend onder druk. De teamleden blijven dan wel in vredesomstandigheden in Nederland werken en kunnen 's avonds naar huis, maar het komt ook voor dat ze 's avonds en in het weekend worden ingezet in verband met allerlei soorten ontwikkelingen."

Mentale druk

Die werktijden leggen echter niet de meeste druk op de mensen; de mentale druk is het zwaarst, geeft de teamleider aan. "Het is moeilijk om te werken met vreemde namen en plaatsen. Iemand behapt daarom ook maar een bepaald deel van het dossier. Op een gegeven moment zit je gewoon te vol met informatie en je wil natuurlijk niets missen. Ook de wetenschap dat er aan de andere kant van de telefoon levens op het spel staan, doet iets met je. Als

we bericht krijgen dat een militair is omgekomen, is dat voor ons even slikken."

Uitdagingen

Defensie blijft nog twee jaar langer actief in Uruzgan. Daarnaast wil het Kabinet mogelijk ook aan andere internationale missies deelnemen. "De komende jaren blijven daarom spannend", geeft de teamleider aan. "Er is veel werk te doen. We zullen voor veel uitdagingen en dreigingen komen te staan." Concreet kan hij in verband met veiligheidsaspecten niet aangeven voor welke uitdagingen en dreigingen de militairen in Uruzgan te maken kunnen krijgen. Hoe de situatie zich zal ontwikkelen is moeilijk aan te geven. Feit blijft dat het nog veel tijd vergt voordat het werk van Team Afghanistan kan worden overgedragen aan de Afghaanse Inlichtingendienst. Tot die tijd heeft Team Afghanistan nog de handen vol. ●

NIEUWE ANTENNE NU ECHT IN ZICHT

Het facilitieengebouw van de nieuwe antenne in Eibergen vordert gestaag. Als een volleerd kraanmachinist plaatst het hoofd NSO de laatste dakplaat, bij wijze van eerste steenlegging, op het ondergrondse gebouw. Medewerkers van NSO en externe genodigden werpen belangstellend een blik door het nog openstaande dakluik. Er is nu nog niet meer te zien dan een paar betonnen wanden.

Eind dit jaar wordt het gebouw, voorzien van alle ondersteunende technische installaties, opgeleverd. Ondertussen wordt begonnen met de realisatie van het antennesysteem. Het enige dat zichtbaar zal worden van het antennesysteem zijn de 52 antennes van zo'n zes meter hoog verdeeld over vier ringen.

ROOD

De interim-antennes van de NSO in Eibergen voldoen niet aan de nieuwste technieken van een modern antennesysteem en hebben dan ook hun langste tijd gehad. Realisatie van project ROOD (wat staat voor Radio Ontvangst Omni Directioneel) moet aan deze ongewenste situatie op korte termijn een einde maken. Het project bestaat uit twee delen: het facilitieengebouw en het antennesysteem zelf.

In de tweede helft van 2009 moet deze tweede fase zijn afgerond, en daarmee het gehele project. Barry van de Lustgraaf, hoofd NSO: "Het is belangrijk dat we eindelijk een aanvang hebben kunnen maken met dit project. Veel mensen binnen en buiten de MIVD hebben zich hier tomeloos voor ingezet. Een mooi resultaat. De interim-situatie werd steeds meer onhoudbaar. Het is een belangrijke mijlpaal die opnieuw een verbetering markeert, zowel kwantitatief als kwalitatief, van de NSO capaciteiten".

De nieuwe antenne is op twee manieren een flinke stap vooruit. Ten eerste heeft deze antenne een rondom ontvangst, waardoor het aantal in te zetten antennes wordt teruggebracht tot één. Daarnaast is dit antennesysteem *state-of-the-art* op het gebied van antennetechnologie. Beide facetten dragen bij aan een verbetering van kwaliteit en verhoging van de kwantiteit. Zonder in technische details te verzanden, stelt Van de Lustgraaf dat dit concept toekomstvast is. Nieuwe mogelijkheden bieden zich aan.

Uitdaging

De realisatie van het project ROOD heeft de nodige hobbels gekend. Als in 1997 het projectplan wordt goedgekeurd, is de verwachting dat de antenne in 1998 wordt opgeleverd. Door herprioritering van de begroting en protesterende burens duurt de totstandkoming veel langer dan gedacht. Burens zijn niet gecharmeerd van de eerste conceptontwerpen waarbij antennes tot negentig meter hoog waren voorzien. Hoofd NSO: "Het interessante is dat we door deze protesten gedwongen werden met innovatieve oplossingen te komen. Dat was een grote uitdaging. Mede daardoor heeft het project veel meer tijd gekost dan voorzien, maar is het resultaat voor beide partijen zeer tevredenstellend."

Nu is dan eindelijk de start gemaakt. De Senior Beleidsmedewerker Communicatie Technologie van staffbureau NSO is daar blij om. Hij is sinds 1999 betrokken bij dit project. "Ik heb altijd gezegd: ik zou graag voordat ik met pensioen ga tussen de nieuwe antennes willen lopen. Het ziet er nu naar uit dat me dat gaat lukken."●

De aanvragen voor *Battlefield Information Collection and Exploitation Systems (BICES)* rijzen de pan uit. Steeds meer eenheden binnen Defensie willen aangesloten worden op dit communicatiemiddel voor inlichtingendiensten.

BICES is een internationaal netwerk van computers voor het uitwisselen van inlichtingen. Het is te vergelijken met NS-WAN, een NATO SECRET geclassificeerd netwerk. BICES is dat ook. Het is echter niet van de NAVO, maar van de landen die aan BICES deelnemen. Dat kunnen ook niet-NAVO landen zijn.

Onduidelijkheden

Op drieëndertig locaties binnen Defensie wordt momenteel gebruik gemaakt van BICES. Het Commando Luchtstrijdkrachten wil bijvoorbeeld dat elke luchtmachtbasis gebruik kan maken van BICES.

Er bestaan echter wel wat onduidelijkheden over de rol van de MIVD in het realiseren van BICES bij een defensie-eenheid. Martijn van Hoesel

VERSTERKING INLICHTINGENKETEN... MET HORTEN EN STOTEN

Iedere optimistische planning over besluitvorming rond het cVRP van de herinrichting MIVD is de laatste maanden fors de kop ingedrukt. Dit heeft u kunnen vernemen in de nieuwsflitsen die de afgelopen maanden rond dit project zijn verschenen.

Het concept Voorlopig Reorganisatieplan (cVRP) is eind 2007 aangeboden aan de plaatsvervangend secretaris-generaal (PSG) voor instemming. Eerder is gemeld dat het omlapmoment voor onze reorganisatie waarschijnlijk op 1 februari zou zijn. Gezien het feit dat over de invulling van het cVRP op sommige punten nog geen overstemming was bereikt, heeft het helaas langer geduurd voordat de PSG kon instemmen met het cVRP.

Het cVRP is nu onder voorbehoud goedgekeurd. Het voorbehoud ligt in het feit dat nog aan enkele financiële randvoorwaarden moet worden voldaan, hetgeen, naar verwachting, binnen afzienbare tijd wordt gerealiseerd.

Goed nieuws rond het cVRP is dat het nu voor goedkeuring aan de vakbonden kan worden aangeboden en daarmee het

reorganisatietraject doorgaat. De vakbonden hebben een reactietermijn van maximaal acht weken. Daarna kan worden gestart met het plaatsen van personeel op functie. Concreet betekent dit dat hiermee niet eerder dan per 1 april kan worden aangevangen.

J2-DOPS

De twee andere deelprojecten binnen de Versterking van de Inlichtingenketen zijn die van de oprichting van de J2-DOPS (inlichtingentaak bij de Directie Operaties) en die van de oprichting van de Defensiebrede Operationele Inlichtingen Capaciteit (DOIC). Het cVRP van de J2-DOPS is gereed om aangeboden te worden. Het wachten is echter nog op de instelling van een Buitengewone Gemeenschappelijk Medezeggenschapscommissie (BGMC). Zodra dit is gebeurd kan overleg met dit BGMC plaatsvinden en kan deze een advies uitbrengen. Daarna wordt ook dit cVRP aangeboden voor behandeling in eerste termijn aan de PSG en vervolgens aan de vakbonden.

DOIC

De projectgroep DOIC is in oktober vorig jaar van start gegaan om invulling te geven aan de opdracht een DOIC op te richten. Deze organisatie wordt gebouwd door het ISTAR-bataljon te versterken met andere elementen. Dit gebeurt onder een gelijktijdige uitbreiding met 116 vte'n verdeeld over de jaren 2008 – 2013. Hiermee wordt een operationele eenheid gecreëerd die in staat moet zijn om op basis van het ISTAR-concept eenheden defensiebreed met inlichtingencapaciteit te ondersteunen. Een zeer nauwe samenwerking tussen deze operationele eenheid, de J2-DOPS en de MIVD ligt uiteraard voor de hand, aangezien het geheel moet passen in de inlichtingenketen. Deze maand (februari) zal een eerste concept voor een Plan van Taken, Organisatie en Werkwijze voor dit DOIC worden gepresenteerd aan vertegenwoordigers van de Operationele Commando's, de Defensiestaf en de MIVD. Nadat zij hebben kunnen instemmen met de strekking en de inhoud hiervan kan worden begonnen met het schrijven van het cVRP voor deze eenheid. Tot zover de stand van zaken.

Ook de komende maanden zal ik trachten u zoveel mogelijk op de hoogte te houden van de ontwikkelingen rond deze reorganisaties. ●

BICES ERG POPULAIR

coördineert al deze aanvragen. "De aanvragen komen bij de stafafdeling Ondersteuning binnen. Het is onze taak een e-mail account en een inlogcode te verstrekken. De computer en de apparatuur moeten de eenheden zelf verzorgen, maar vaak wordt gedacht dat wij alles regelen. Dat is dus niet zo, men kan bij ons alleen maar accounts aanvragen."

Eisen

Er is een aantal eisen waaraan de klant moet voldoen. Zo moeten terrein, gebouw en computers goed beveiligd zijn. De BeveiligingsAutoriteit controleert dit en geeft uiteen-

delijk toestemming voor het in gebruik nemen van BICES.

Op Mulan/Intranet/Bestuursstaf/MIVD/BICES is een nieuwe pagina aangemaakt waarop de procedure voor een aanvraag wordt uitgelegd. Hier zijn ook aanvraagformulieren te downloaden en is de status te zien van een aanvraag.

In het volgende nummer van Ingelicht wordt uitgebreid aandacht besteed aan BICES. ●

Advocaat van de

Het schrikbeeld van iedere medewerker: iemand die met een zeer kritische blik over je schouder meekijkt en niet schroomt te vertellen dat je iets niet goed doet. Iemand die haast bij voorbaat jouw werk afkeurt. Is dat het werk van de nieuwe *Devil's Advocate* van de MIVD? "Nee, wij zijn er niet om collega's onderuit te halen. Wij zijn er om mét hen de kwaliteit van producten te verbeteren."

De MIVD heeft sinds begin dit jaar een *Devil's Advocate* (DA) in huis. Huib van de Meeberg heet hij, voorheen hoofd afdeling Analyse en Rapportage, ondersteund door vier parttime medewerkers. Wat houdt deze nieuwe functie precies in en hoe gaan Van de Meeberg en zijn ondersteuningsteam het vormgeven?

Schoolmeester

Een *Devil's Advocate* is iemand die in een rollenspel de positie van de tegenstander moet verdedigen om uiteindelijk de 'eigen partij' sterker in zijn schoenen te laten staan. In het geval van de MIVD betekent het dat hij producten en processen van met name de afdelingen Analyse en Rapportage (AAR) en Contra-Inlichtingen en Veiligheid (ACIV) kritisch onder de loep legt. "Het is namelijk belangrijk dat analisten geen tunnelvisie ontwikkelen, waardoor ze zo gefocust zijn op een bepaalde uitslag, dat ze belangrijke aspecten van de werkelijkheid over het hoofd zien of niet op hun juiste waarde schatten. Het 'weerbericht' van de MIVD moet van de allerhoogste kwaliteit zijn."

Van de Meeberg geeft aan op welke drie terreinen het werk zich toespitst: verzamelactiviteiten, processen en producten. "We willen weten of het verzamelen van informatie van voldoende niveau is, zodat het tot de gewenste producten leidt. Daarnaast bekijken we de wijze van rapporteren; hoe zorgen we ervoor

dat de rapportages zo leesbaar mogelijk zijn? Tot slot gaan wij de inlichtingenproducten zelf bekijken. Voordat ze helemaal klaar zijn, maar ook na de totstandkoming ervan."

Dit laatste betekent echter niet dat het team alle producten onder de loep neemt. Van de Meeberg: "Dat zijn er honderden. Die kunnen en willen we niet allemaal onderzoeken. Je moet wat dat betreft een indeling maken. Strategische rapporten over hoe de MIVD de toekomst inschat van Afghanistan, en Uruzgan in het bijzonder, zullen bijvoorbeeld topprioriteit krijgen. Die topprioriteiten worden uiteraard met de directeur samen vastgesteld."

Van de Meeberg benadrukt dat hij zeker niet als een schoolmeester met een rood potlood tekortkomingen in een inlichtingenproduct of daarmee verbonden inlichtingenverzamelactiviteiten gaat aanstrepen en op elke slak zout gaat leggen. "Wat we wel doen om producten te verbeteren, is meelopen met een analistenteam. Hierdoor krijgen we inzicht in het proces en kunnen we tijdens het proces al tips geven. Het is daarnaast ook belangrijk dat we na afloop terugkijken op het proces en het product. Hoe is het gegaan? Is een analist tevreden met zijn analyse? Is een prognose uitgekomen, en zo niet, waarom dan niet?"

Professionaliteit

Voor de *Devil's Advocate* is samenwerking met de afdelingen van levensbelang. Hoe gaat hij ervoor zorgen dat zijn adviezen worden opgevolgd? Volgens Van de Meeberg is het altijd moeilijk toe te geven dat iets beter had gekund. "Een *Devil's Advocate* vereist een hoge mate van professionaliteit van de MIVD in zijn geheel. Uiteindelijk gaat het bij de DA om een kritische of, beter gezegd, een zelf-kritische denkwijze, die eigenlijk deel moet uitmaken van het dagelijkse werk. De afdelingen moeten wel iets met de opmerkingen gaan doen. Bij col-

duivel in dienst

lega-diensten heb ik gezien dat het daarvoor belangrijk is dat je draagvlak creëert. Je moet het respect en vertrouwen van de medewerkers krijgen. Ze moeten weten dat de DA, en hetzelfde geldt voor het ondersteuningsteam, 'weet waar het over gaat' en de MIVD-medewerker niet onderuit wil halen, maar juist met hen de kwaliteit van hun producten wil verbeteren. Daarom bespreken we onze activiteiten vooraf met het afdelingshoofd. We geven aan waarom we iets doen en wat het belang ervan is. Centraal staat: we doen het voor de dienst en de afdelingen. We willen gezamenlijk de kwaliteit van het product verbeteren en eventuele knelpunten zo tijdig mogelijk helpen aanpakken. Ons activiteitenplan, dat inmiddels door de Directie is goedgekeurd, vormt daarvoor een goede basis, denken wij."

Blinde vlekken

De *Devil's Advocate* bestaat uit een fulltime medewerker in de persoon van Huib van de Meeberg. Vanuit zijn voormalige functie kent hij het productieproces als geen ander. Dat heeft voordelen, maar heeft hij zelf geen blinde vlekken? "Ja natuurlijk, zeker als je kijkt naar de bijzondere inlichtingenmidde-len Human Intelligence (Humint) en Verbindingsinlichtingen (VI) die ook onderwerp van onderzoek kunnen zijn", beaamt hij eerlijk. "Maar dat maakt

het ook speciaal. Ik heb goede afspraken gemaakt met het nieuwe hoofd AAR, hoofd ACIV, hoofd Humint en hoofd VI. Ik word ook ondersteund door vier parttime medewerkers, die elk weer hun eigen specifieke deskundigheid inbrengen. Met Ad Derksen, Klaas van 't Hart, Anne Tjepkema en Chris Triep is gekozen voor vier FLO'ers, die elk jarenlange ervaring in het militaire bedrijf inbrengen. Bij hen is bovendien de grootst mogelijke onafhankelijkheid in hun taakuitvoering gegarandeerd. Immers, een loopbaanbelang bij hun inzet in het DA-team hebben ze niet."

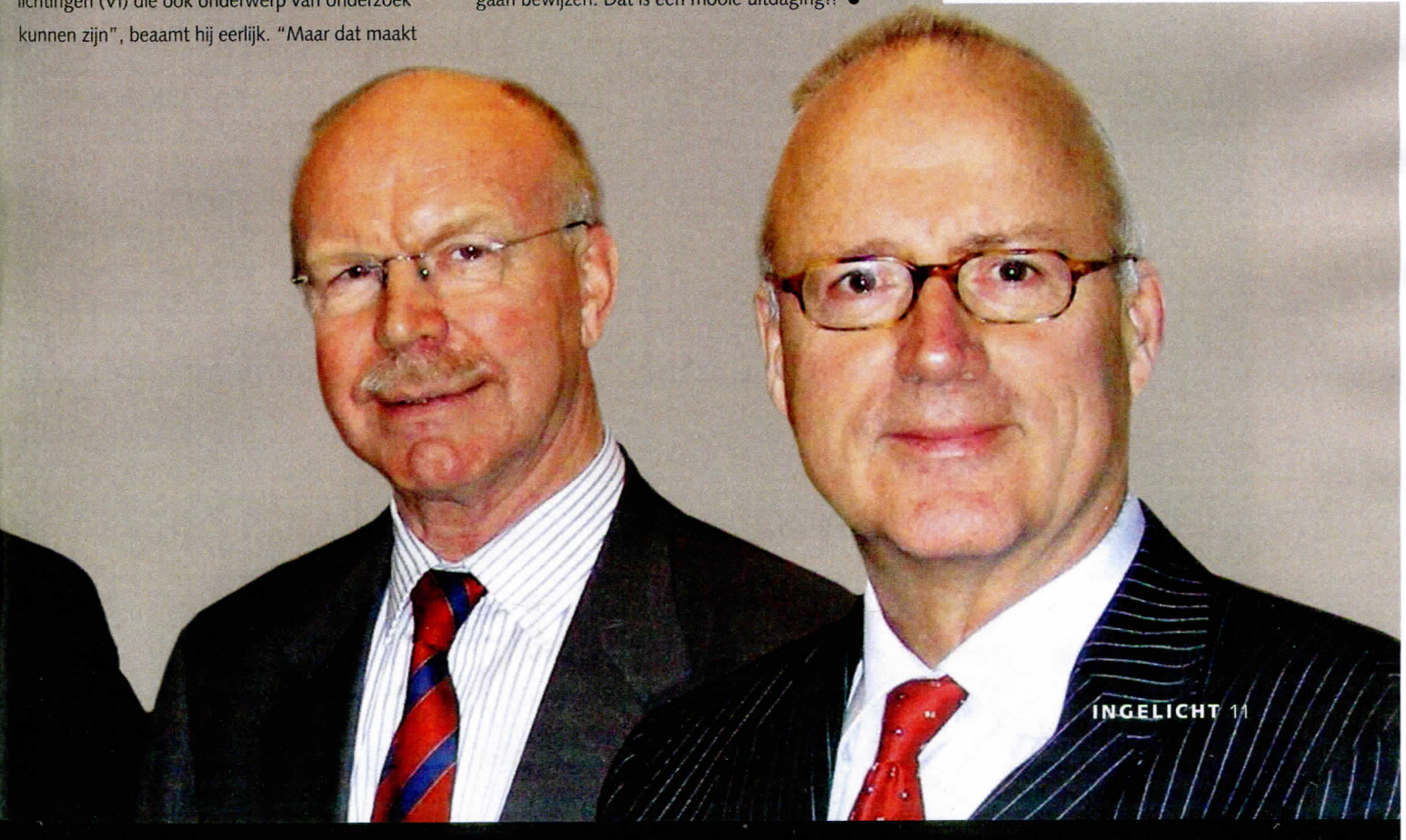
Projectbasis

Ook kan het team externe instituten als TNO en Clingendael inschakelen. "We kunnen bijvoorbeeld vragen of zij op basis van onze gegevens ook een analyse willen maken. Door de twee producten te vergelijken kunnen we veel leren over ons productieproces.

De *Devil's Advocate* werkt drie jaar op projectbasis. Na een jaar wordt geëvalueerd. Uiteindelijk zal ook worden gekeken of de functie als vaste functie in de organisatie moet worden belegd. "We zullen dus snel onze toegevoegde waarde voor de dienst moeten gaan bewijzen. Dat is een mooie uitdaging!!" ●

Historisch gezien is een advocaat van de duivel iemand die argumenten levert tegen een voorgenomen heiligverklaring. Tegenwoordig is het vooral iemand die, om een discussie gaande te houden, argumenten van de tegenpartij vertegenwoordigt, zonder dat hij zelf tot die tegenpartij behoort.

De Israëliëse Inlichtingendienst introduceerde een advocaat van de duivel na de Jom Kipoeroorlog in 1973, waarbij Syrië en Egypte een verrassingsaanval op Israël uitvoerden. Israël wilde voorkomen dat analisten van de dienst in de toekomst informatie zouden missen of negeren, omdat het niet past in het beeld dat van de vijand bestaat. Daarom werd een *Devil's Advocate* aangesteld om de analisten scherp te houden. In Nederland is de vraag naar een *Devil's Advocate* gerezen na de laatste Irak-oorlog. In Irak bleken namelijk geen massavernietigingswapens te zijn. De inlichtingendiensten hadden wat dat betreft de plank misgeslagen. De vorige directeur, Dedden, nam het plan voor een *Devil's Advocate* mee in de reorganisatieplannen die destijds liepen. De huidige directeur heeft dit plan weer een impuls gegeven en sinds 1 januari is deze functie een feit. ●

Dat kan alleen een ander gebeuren!

Dat kan alleen een ander gebeuren. Hoe vaak denkt u dat wanneer u weer een bericht leest omtrent een veiligheidsincident? Op zich is dat een goede gedachte. Maar kan dat alleen bij die ander gebeuren? Diefstal, iets kwijt raken of verliezen, dat zal u toch niet zo snel gebeuren?

Door: Maj. Siegmund van Iwaarden en kap. Peter Hüge

Wanneer u de volgende gegevens leest, krabt u zich misschien nog wel even achter de oren. Uit een Engels onderzoek blijkt namelijk dat 29 procent (één op de drie!) Britse laptopgebruikers ooit zijn of haar laptop door diefstal of onoplettendheid is verloren. In Londense taxi's zijn in de tweede helft van 2006 54.874 mobieltjes, 4.718 Pocket PC's, 3.179 laptops en 923 usb-sticks of andere geheugenkaarten achtergebleven. Volgens ander onderzoek worden in Nederland in het openbaar vervoer 22.000 laptops per jaar achtergelaten. Het afgelopen jaar zijn er, in Nederland, ongeveer 230.000 auto-inbraken gepleegd. Waarbij er zo'n 60.000 laptops zijn gestolen (165 per dag!) Het zijn cijfers die te denken geven.

Onoplettendheid

Ik hoor u denken: wat heb ik daar mee te maken, er zijn toch regels omtrent het vervoeren van gerubriceerde gegevens(dragers)? Ja, die zijn er. Het probleem zit in het juist opvolgen van deze regels. Het zijn vaak de kleine momenten van onoplettendheid die fataal (kunnen) zijn. Wie sluit

bijvoorbeeld altijd zijn auto af wanneer hij gaat betalen, nadat hij getankt heeft bij een tankstation? Wie neemt altijd zijn gegevens(dragers) mee als hij een boodschap gaat doen in de supermarkt en de auto veilig voor de deur heeft geparkeerd? Wie verplaatst wel eens op de parkeerplaats zijn gegevens(dragers) van de voorbank naar de kofferbakruimte, zodat eventuele dieven die op de loer liggen weten dat er wat te halen valt? Criminelen gebruiken tegenwoordig zelfs richtingsgevoelige WiFi-detectoren om laptops of PDA's op te sporen. Daarbij maakt het niet uit of de laptop in- of uitgeschakeld is. Een WiFi-detector is bij een normale computerwinkel te koop voor ongeveer dertig euro.

Waardebergmiddelen

Een MIVD-regel, zodat wij in ieder geval weten wat er zoek raakt, is dat iedereen toestemming moet vragen om gerubriceerde gegevens mee naar buiten te nemen. Daarbij moet hij precies aangeven wat hij meeneemt. Ook hier ligt gevaar op de loer. Het is gemakkelijk om dat ene document dat u vergeten bent in de lijst op te nemen, toch mee naar huis te nemen. Of, als u de waardebergmiddelenkast al heeft afgesloten en merkt dat er nog een gerubriceerd document in moet, dat toch maar mee naar huis te nemen.

Gelukkig gaat dat u allemaal niet gebeuren. Dat kan alleen een ander gebeuren!●

Bezoek staatssecretaris Jack de Vries

Hij is er trots op dat hij de defensieorganisatie van dichtbij kan leren kennen en meemaken. De nieuw aangetrokken staatssecretaris van Defensie, Jack de Vries, over zijn kennismakingsbezoek aan de MIVD.

Hoe heeft u het bezoek aan de MIVD ervaren?

Het bezoek was bijzonder informatief. Het bevestigt voor mij het belang en de noodzaak van een goede eigen inlichtingenorganisatie. Naast goed materieel en personeelszorg is ook dat een voorwaarde om er voor te zorgen dat onze mensen hun werk zo goed mogelijk voorbereid kunnen doen.

Welk beeld had u van de dienst?

Via mijn eerdere functie bij Algemene Zaken had ik al het nodige meegekregen over het werk van de inlichtingendienst. Het verschil met nu is wel dat ik als staatssecretaris ook meer te horen krijg. Bijvoorbeeld over welke werkzaamheden allemaal worden verricht en welke informatie wordt verkregen. Dat heeft voor mij het belang ervan nog eens extra onderstreept.

Op welke manier is dat beeld veranderd?

Het beeld is dus niet zozeer veranderd alswel verdiept. Ik was al onder de indruk van de defensieorganisatie, maar nu ik alles zo van dichtbij kan meemaken vult het me ook nog met een gevoel van trots. Bovendien ben ik nu zelf ook mede verantwoordelijk voor deze organisatie en dat voelt heel goed.

U kwam niet alleen, maar in groot gezelschap. Ook de Commandant der Strijdkrachten, de secretaris-generaal en de minister kwamen mee. Wat zegt dat over het belang van dit bezoek?

De overweging van de minister was dat het werk van de MIVD dusdanig van belang is dat het goed is om daarover regelmatig een update te krijgen. Dat drukt dus waardering uit voor datgene wat er gebeurt.

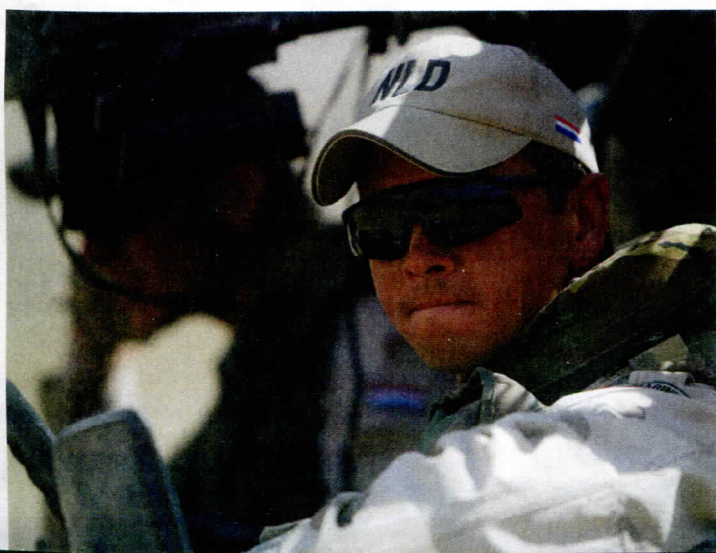
Wat verwacht u in de toekomst van de MIVD?

Blijvende alertheid. We zouden willen dat de wereld vrediger werd, maar helaas is dat niet zo. Bovendien wordt het steeds complexer om zicht te krijgen op de 'vijand'. Inlichtingen zijn daarvoor een belangrijke basisvoorwaarde. De werkdruk zal dus alleen maar toenemen, vrees ik.●

MIVD op zoek naar oudgedienden

Oudgedienden die kennis en ervaring hebben opgedaan in Afghanistan en Irak, kunnen een tijdelijke aanstelling krijgen binnen Defensie. Zij worden dan ingezet voor uitzendingen of binnen de MIVD ter ondersteuning van analyseteams. De MIVD wil graag in contact komen met deze oudgedienden.

Regelmatig geeft actief dienend personeel aan dat militairen die de defensieorganisatie hebben verlaten belangstelling hebben om (tijdelijk) terug te keren bij Defensie voor een uitzending of andere werkzaamheden.

Voor de duur van de missies Afghanistan en Irak waaraan Nederland deelneemt, wordt bij gebleken belangstelling en geschiktheid van de oudgediende de mogelijkheid voor een tijdelijke aanstelling binnen Defensie besproken.

Het is de intentie om deze personen, (eventueel) na de benodigde opleidingen en bij gebleken geschiktheid, in te zetten voor uitzendingen of in te zetten binnen de MIVD ter ondersteuning van de analyseteams.

Het is belangrijk te weten dat oudgedienden die reeds Uitkeringswet Gewezen Militairen (UGM) genieten, hun recht op UGM verliezen als ze heraangesteld worden als militair. Wanneer zij als burger worden aangesteld, wordt hun inzet beperkt door de 130 procentregeling.

Contact

Kent u iemand die hierin geïnteresseerd is, dan kan de veteraan zijn of haar belangstelling per e-mail kenbaar maken: MIVD@mindef.nl. In de mail moet een korte beschrijving van de recente militaire ervaring van de veteraan worden vermeld. Op basis daarvan zal contact worden opgenomen met de betrokkene, eventueel gevolgd door een persoonlijk gesprek bij de betreffende afdeling.●

THUISFRONT TEKEN VAN

Hoi Steven,
Kanjek van me
Ik ben trots op je
je 'mams'

Hoi Jos
Wij missen je
het aftellen is nu echt
begonnen, maar deze
thuisfront dag doet ons
goed.
Ik hou van jou.
voor altijd niet alleen
met Valentijn.

We gaan
Thuis kom
matt h

Marcel.
Zij blijft een heel
persoon in ons
Wij denken aan!
en wij wachten
na Rosama.
Ma en de se
Kado volgt!

Hoi Stef!
Vreselijk leuk om de
van mijn "Valentijn" te
Nogmaals: petje af!
Maar volgend jaar ma
gewoon thuis Valentijn
hoor!
XXX van je

Voor
met Valentijn

1 DAG IN

Valentijn

leve papa
Een valentijnsberichtje voor jou.
Je hebt voor deze keer veel
valentijn liefhebbers...
Hééé! veel kusjes
en kusjes en
knuffels (haha foutje.)
Barbara
Franka & Thomas.

n aftellen tot je weer
nt
ijs sander en mama

speciale
nt!
n reuze dag
op Jou!
suzanna, Angelina.
t van de familie
& haha.

verklep
zien!
r weer
vieren,

Afscheid Jan van den Berg

Van B naar C naar CDC

'Nieuwe B wil meewerken aan stijgende lijn'. Zo is Jan van den Berg geïntroduceerd in Ingelicht, toen hij op 3 maart 2003 aantrad als plaatsvervangend directeur / hoofd Bedrijfsvoering ('B', zoals hoofd Bedrijfsvoering in de wandelgangen werd genoemd). B heeft ook inderdaad meegewerkt aan de stijgende lijn voor wat betreft de kwaliteit van de bedrijfsvoering van de MIVD.

"Op het gebied van het planning- en controlproces kan de MIVD nog een stapje voorwaarts maken", zei B destijds al in dezelfde Ingelicht. Sinds 1 november 2006 is de werkorganisatie van kracht en is B beter bekend als 'C' - Hoofd Stafafdeling Control i.o. Zowel in de hoedanigheid van B, maar vooral als C zijn er stappen voorwaarts gezet op het gebied van het planning- en controlproces. Het opstellen van het jaarplan, bedrijfsplan en productieplan MIVD, het oprichten van operational audits, ideeën over productiebesturing en programmamanagement zijn hier slechts enkele voorbeelden van. Bovendien heeft C bijgedragen geleverd ten behoeve van de dienstbrede projecten Verbetering Informatievoorziening Analist en Herinrichting Technische Infrastructuur, beter bekend als Atlas.

Ludieke afscheidsronde

De medewerkers van de stafafdeling wilde het afscheid van Jan van den Berg niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Getooid met helm en kogelvrij vest heeft

C op 18 januari dan ook een ludieke afscheidsronde door gebouw 32 gehad. Van den Berg heeft onder andere de taal van een geïntercepteerd curieus audiofragment moeten identificeren, heeft *open source intelligence* moeten vergaren en is gejonast in een door hem zelf opgezette tent.

De MIVD heeft op 31 januari afscheid van Van den Berg genomen met een receptie. De directeur MIVD sprak zijn waardering uit voor de verdiensten van Van den Berg. Hij merkte op dat er zowel bij zijn komst als bij zijn vertrek sprake was van wereldwijd een dip op de financiële beurzen en dat dit welhaast verband moest houden met de kundigheid van C met financiële cijfers. Naast de officiële MIVD-speld, ontving Jan van den Berg ook een 'gewichtig' aandenken: een stuk beton uitgezaagd uit 'zijn gebouw 32'.

In zijn dankwoord memoreerde Jan van den Berg veel energie te hebben ontvangen van, maar ook te hebben gegeven aan de MIVD. Hij wees op het belang voor de MIVD van de formule $E=MC^2$, waarbij E staat voor energie, M staat voor managementaandacht en C voor communiceren in het kwadraat. Met andere woorden: blijvende managementaandacht en open en eerlijk met elkaar blijven communiceren, levert energie voor de dienst op.

Jan van den Berg vervult per 21 januari de functie van interim Hoofd Stafbureau Bestuursondersteuning bij de Staf Commando Dienstencentra (CDC).●

Tweede plaats op Luchtmacht

Crosskampioenschappen

Zestien minuten en dertig seconden doet ze erover om 3,8 kilometer af te leggen. Hoofd Officier Toegevoegd Bonnette Hunting-van Zuijlen verovert daarmee de tweede plaats op de Luchtmacht Crosskampioenschappen.

Het 3,8 kilometer lange parcours verloopt over onverharde bospaden door het natuurgebied de Soesterduinen. "Er zaten behoorlijk wat klimmen en afdalingen in de route", zegt Bonnette. "In totaal was er een hoogteverschil van ongeveer 180 meter. Pittig, maar wel leuk."

Het is voor het eerst sinds de geboorte van haar eerste kind vier jaar geleden dat ze weer meedoet aan een crosswedstrijd, maar het is zeker niet de eerste keer dat ze meedoet aan dergelijke wedstrijden. Toch blijven gevoelens van nervositeit vaak de kop op steken. "Voor de start ben ik altijd zenuwachtig. Soms zelfs zo erg dat ik erover denk de wedstrijd af te zeggen. Maar gelukkig bijt ik door. De kick na de wedstrijd is dan des te groter, vooral als ik een goede tijd heb behaald."

Baan en gezin

Bonnette maakt deel uit van het atletiekteam van Bureau Internationale Militaire Sport. Militairen uit alle krijgsmacht-

delen verdedigen Defensie op seculiere wedstrijden, maar ook tijdens wedstrijden speciaal voor militairen. Hiervoor heeft ze zo'n drie wedstrijden per jaar, waarvan één internationale. "Een internationale wedstrijd is meestal redelijk pittig aangezien een aantal landen, zoals de VS en Engeland, vaak erg goede loopsters laten deelnemen. Mijn beste prestatie internationaal is een derde plaats op de 1500 meter. Die liep ik toen in 4.57 minuten. Het leuke van internationale wedstrijden is dat je militairen ontmoet uit allerlei landen. Het is goed om te horen hoe het er binnen Defensie bij hen aan toe gaat. Het helpt je relativeren. Eigenlijk hebben wij het binnen Defensie wel erg luxe."

"Ik ben een paar keer Luchtmachtkampioen geweest. Eén keer nationaal militair kampioen, en een paar keer tweede op de Nationale Militaire Kampioenschappen."

Het atletiekteam waarvan Bonnette deel uitmaakt, heeft een aantal keer per

jaar een gezamenlijke training. Maar daar komt Bonnette door haar baan en gezin haast niet aan toe. Als Hoofd Officier Toegevoegd onderhoudt ze de externe relaties van de directeur en ondersteunt ze het kabinet. "Voor mijn werk ben ik regelmatig op dienstreis. Als je net uit het buitenland terug bent, is het moeilijk meteen weer weg te gaan voor een wedstrijd. Mijn man en twee kinderen willen me ook wel eens zien! Op dienstreis probeer ik ook te sporten, samen met de directeur. Vaak staan we 's ochtends om 6 uur al in het fitnesshok."

Thuis traint Bonnette des te harder. Vier avonden per week staat ze een half uur tot een uur op de loopband. "Als het natuurlijk lukt met het werk." In het weekend loopt ze vaak buiten. "Het liefst ren ik buiten, maar toen mijn man vier maanden op uitzending was, kon ik natuurlijk niet zomaar weg van huis. Toen heb ik die loopband aangeschaft en die is gebleven." ●

Atlas komt eraan!

Het informatiebeveiligingsplan van Atlas is goedgekeurd door de Auditdienst Defensie en de ontwikkeling van Atlas is klaar. Nu dus op weg naar de implementatie!

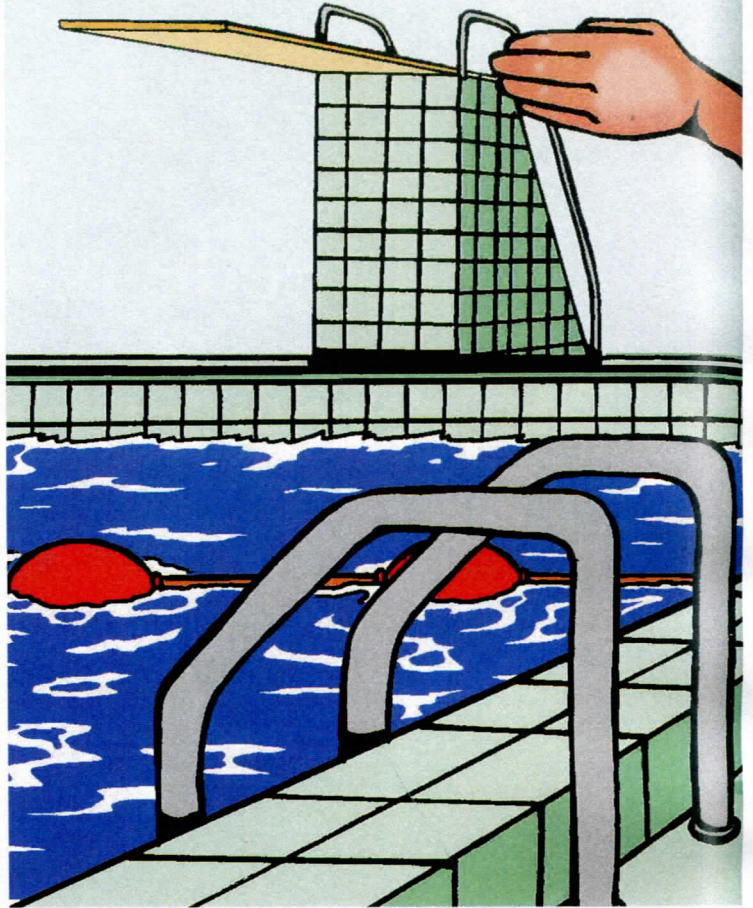
Theo Woolderink, projectleider Atlas, zegt: "We zijn bezig met de acceptatie van de applicaties en het testen van de nieuwe technische infrastructuur. Dit laatste gebeurt door het testteam van Atlas. De applicaties worden geaccepteerd door de functioneel beheerders of hoofdgebruikers door middel van een test per applicatie. Het test- en acceptatieteam is dan ook volop bezig met de diverse testen."

Theo vervolgt zijn verhaal: "De laatste tijd is er ook gewerkt aan het tijdelijk rekencentrum. In december 2007 hebben met name de sloopwerkzaamheden plaatsgevonden en in januari de opbouw. Begin februari is het tijdelijk rekencentrum opgeleverd en nu zijn we bezig met het inspoelen van de eerste release van Atlas. Dit betekent dat de hardware door het projectteam wordt ingebouwd waarna de software voor Atlas wordt geïnstalleerd. Dit laatste duurt een aantal weken. De planning is nu dat de Atlas release in maart gereed is."

Geen big bang

Verder is het projectteam druk bezig met alle voorbereidingen voor de implementatie. "De implementatie is onderverdeeld in vier stappen, migraties genoemd," licht Theo toe. "Migratiemoment één is de pilot. Dit is een beperkte groep gebruikers (iedereen op de 11e etage en een onderdeel van de Afdeling Verbindingsinlichtingen (AVI) in Den Helder) die als eerste over zullen gaan op Atlas. De pilot zal starten in april. Migratiemoment twee bestaat uit alle donar-gebruikers die overgaan op Atlas. Dit staat gepland voor mei. Het derde migratiemoment bestaat uit de medewerkers van de afdeling Verbindingsinlichtingen. Vooralsnog zal op dat moment ook de migratie van de NSO plaatsvinden. Volgens planning zal deze derde migratie eind mei plaatsvinden."

"Voorafgaand aan elk migratiemoment is er een aantal stappen die doorlopen gaan worden," vervolgt Theo zijn verhaal. "Er wordt eerst een draaiboek opgeleverd van de migratie waaraan de opdrachtgever (de directie) haar goedkeuring moet geven. Stap twee bestaat uit de pre-productietest. Voor elk migratiemoment dient er een 'go' uit de pre-productietest te komen om te mogen starten met de migratie. De meeste migratiewerkzaamheden (server migratie, migratie van bulk-data) vinden al voorafgaand aan het migratieweekend plaats. Hier merkt de gebruiker nog niets van. Het sluitstuk van de migratie (de werkplekmigratie) begint dan vervolgens op een vrijdagmiddag en duurt tot

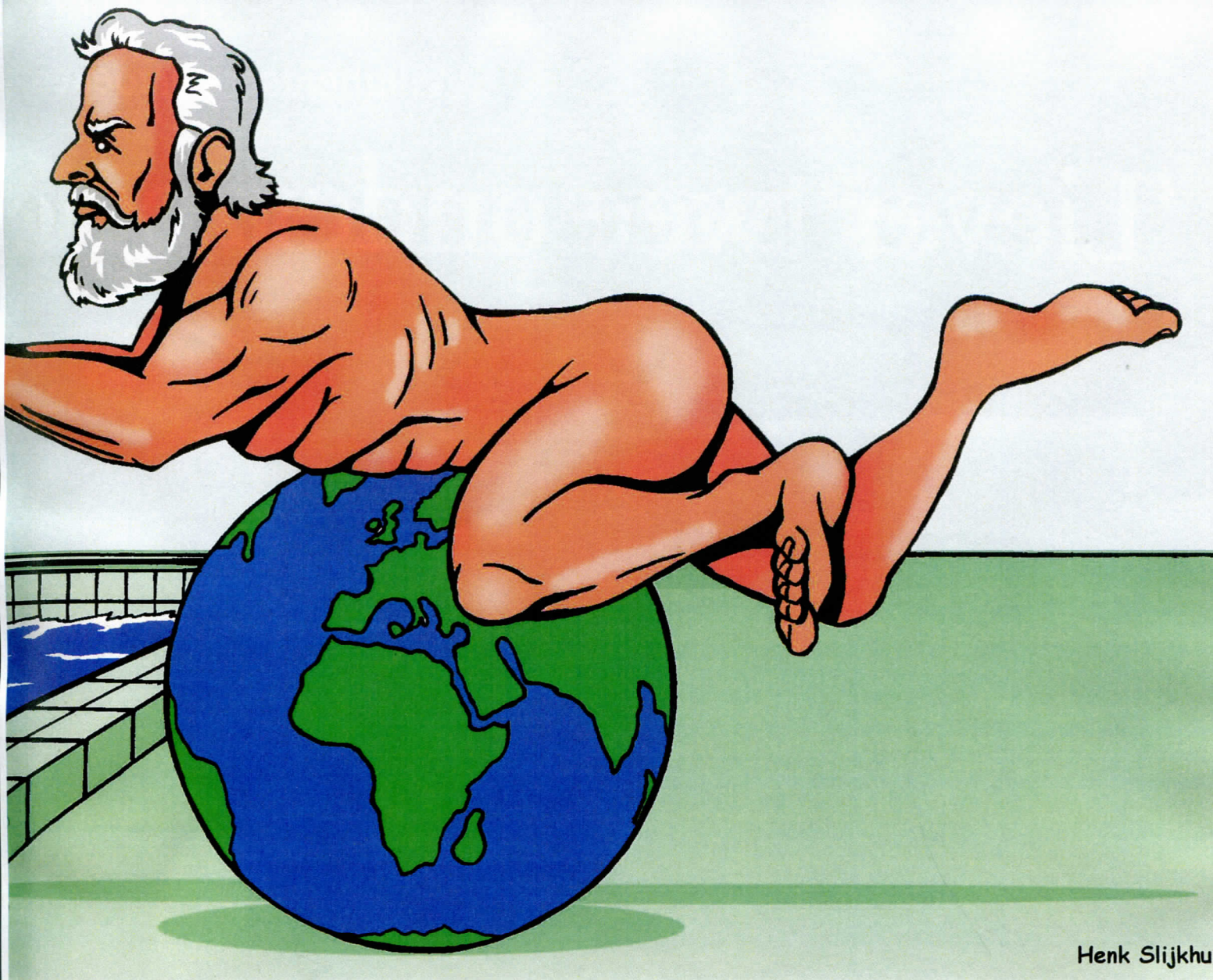
zaterdagavond. Op zaterdagavond gaat 'de peilstok' erin, waarbij er drie situaties kunnen optreden, namelijk: de migratie is goed gegaan. Dan is de betreffende groep gebruikers vanaf maandag over op Atlas. Optie twee is dat de migratie niet helemaal goed verloopt. Dan wordt op zondag teruggerold naar het oude systeem, zodat iedereen maandag weer op het huidige systeem zit.

Ook kan het zijn dat de migratie op zaterdagavond nog niet voltooid is, dan wordt er ook teruggerold op zondag en is het huidige systeem maandag weer beschikbaar."

Theo vertelt verder: "Tot aan het eerste migratiemoment is ons projectteam druk bezig met een aantal voorbereidingen, die onder meer bestaan uit het inventariseren van middelen en werkplekken. Dit laatste gebeurt door de beheerorganisatie, die bijvoorbeeld kijkt wat voor servers er zijn en hoeveel werkplekken. Op basis van die gegevens maken wij een migratieplan. Verder zijn we bezig om methodes en technische 'tools' te ontwikkelen voor de migraties.

Denk hierbij aan: hoe spoelen we de release in en als de migratie nog niet voltooid is, hoe rollen we de release dan weer terug."

Henk Slijkhu

Pilotgroep

Zoals Theo hiervoor aangaf, bestaat de pilotgroep uit iedereen op de 11e etage en uit een buitenlocatie van AVI. "Pilot klinkt misschien als zijnde een proef, maar in dit geval gaat de pilotgroep al definitief over op Atlas, vooruitlopend op de overige migraties," licht Theo toe. "Atlas is zo gemaakt dat de pilotgroep over het algemeen gewoon kan communiceren met de overige gebruikers die nog niet op Atlas zitten. Het kan echter wel voorkomen dat er door de tijdelijke koppeling tussen Donar en Atlas een aantal beperkingen in synchronisatie tussen beide omgevingen optreedt. Wanneer duidelijk is om welke beperkingen het gaat, wordt dit in een Atlas bulletin (red.: zie onderstaande alinea) gemeld." Theo vervolgt zijn verhaal: "De pilot dient voor ons om de uitrol van het systeem te testen en om te kijken of de methodiek waarvoor we hebben gekozen, goed werkt. Verder wordt natuurlijk getest of Atlas in productie voldoet aan onze wensen en eisen als hoofdwapensysteem van de MIVD."

Communicatie

Naast de voorbereidingen en uitvoering van de pilot en implementatie neemt de communicatie hierover ook een belangrijke plaats in. De projectleiding en de communicatieadviseur van Atlas hebben diverse communicatiemomenten ge-

pland en georganiseerd om u zo goed mogelijk te informeren over de pilot en de implementatie. Zo zal er in maart een algemene voorlichtingssessie plaatsvinden voor de pilotgroep. U wordt hierover nog nader geïnformeerd. Vlak voor de pilot volgt een specifieke voorlichting door middel van een film en een computer based training. De data voor deze voorlichtingssessies worden zo snel mogelijk bekend gemaakt. Daarnaast is er een speciaal elektronisch communicatiemiddel ontworpen, het Atlas bulletin, waarin u op de hoogte wordt gehouden van alle ontwikkelingen omtrent de pilot en de implementatie. Dit bulletin zal worden aangekondigd middels een nieuwsflits en is te vinden op de projectsite van Atlas. Het bulletin verschijnt indien er nieuws te melden is over de pilot en/of implementatie. Hiernaast ziet u alvast hoe het Atlas bulletin eruit ziet.

Vragen of opmerkingen?

Als u na het lezen van dit artikel nog opmerkingen of vragen heeft over Atlas en de pilot of implementatie dan kunt u zich richten tot één van de leden van de gebruikersklankbordgroep van Atlas. U vindt hun namen op het intranet MIVD onder projecten/projectorganisatie/gebruikersklankbordgroep. Uw vragen kunt u eventueel ook kwijt bij de projectassistente Atlas, Elianne Vink. ●

'Liever twee onderzoekers

Tussen de MIVD en de AIVD bestaat een nauwe band. Op verschillende terreinen wordt samengewerkt. Voor beide diensten is het wettelijk kader uitgezet in de Wiv 2002. In een serie dubbelinterviews onderzoeken Stroom en Ingelicht, personeelsbladen van de AIVD en de MIVD, hoe die samenwerking verloopt en hoe beide organisaties zich aan elkaar kunnen spiegelen. Deze keer spreken de bladen met veiligheidsonderzoekers van de AIVD (Marion) en MIVD (Peter)*.

Jaarlijks vinden duizenden veiligheidsonderzoeken plaats naar mensen die een vertrouwensfunctie (willen) bekleeden. De AIVD en MIVD hebben daarvoor specialistische onderzoekers in huis. Twee van hen zijn Marion en Peter. Zij benadrukken dat ze telkens met frisse blik (proberen te) kijken naar de situatie, de omstandigheden waarin ze hun onderzoeken en rapportage uitvoeren. Maatwerk dus! En kwaliteit. Peter werkt negen jaar als onderzoeker, Marion ruim vier jaar.

De AIVD is bezig met een project om achterstanden weg te werken en de 8-weektermijn te halen. Peter, is er bij de MIVD ook sprake van achterstanden?

Peter: 'Ja, die hebben we ook, echter, dan is er meestal een reden voor. Óf er is

houden kwaliteit voor ogen

en goed dan vier half!

sprake van een gecompliceerd onderzoek dat veel extra tijd vergt, óf we moeten wachten op naslag vanuit het buitenland. Vooral in dit laatste geval kan dit zo lang duren dat we de wettelijk voorgeschreven termijn van acht weken niet halen. Of wij ook projectmatig bezig gaan om de achterstanden weg te werken, kan ik zo niet zeggen. Wel weet ik dat er momenteel een verbeterslag Bureau Personele Veiligheid (BPV) bij de MIVD wordt gemaakt. We nemen tevens een nieuw systeem in gebruik waarmee alles gedigitaliseerd wordt. Daarmee krijg je sneller inzicht in wat je produceert en kun je informatie ook sneller terugvinden. De archieven worden op verschillende plaatsen bewaard, als je iets zoekt moet je dat allemaal doorspitten, maar als het digitaal is kun je met één druk op de knop je gegevens vinden.'

Marion: 'Bij ons is het project Sneller Veiliger opgezet, omdat we vaak de wettelijke termijn van acht weken niet halen. Er zijn extra onderzoeksassistenten aangetrokken, vooral ook voor het administratieve gedeelte van de B-onderzoeken. Wat de A-onderzoeken betreft zijn we nu helemaal bij. Dat hebben we in twee maanden tijd bereikt.'

Hoe hebben jullie dat voor elkaar gekregen?

Marion: 'Voor een deel met hulp van oud-onderzoekers die zijn teruggehaald en die zich bezighouden met de onderzoeken naar eigen personeel. Zo zullen we op 1 maart de achterstanden hebben weggewerkt. We hebben ook gekeken naar de aantallen vertrouwensfuncties. Er is een nieuwe leidraad en er is een nieuwe lijst vertrouwensfuncties vastgesteld. En wat een sterke factor is: we hebben nu planners die ons indelen. Er is voor A-onderzoeken een voorlopige norm vastgesteld van 22 uur waarbinnen het onderzoek moet zijn afgerond. Mocht het nodig zijn dan krijgen we meer tijd.'

Is dat bij jullie ook denkbaar, Peter, zo'n strakke inplanning?

Peter: 'Bij ons werkt het toch iets anders. Wij hebben op decentraal niveau, bij de detachementen, analisten die een eerste controleslag uitvoeren en vervolgens gaan de rapportages naar BPV. Daar wordt het uiteindelijke resultaat gelezen en eventueel wordt er bij onduidelijkheden teruggekoppeld naar de onderzoeker. Standaard staat voor een onderzoek 24 uur gepland, maar als twintig volstaan worden het er twintig, en heb je er veertig nodig dan worden het er veertig. Als de kwaliteit maar gewaarborgd is. Liever twee onderzoeken goed dan vier half!'

Is er sprake van onderlinge samenwerking?

Marion: 'Niet veel, maar als het gaat om bijvoorbeeld iemand die uitgezonden

wordt naar een land waar Defensie mensen heeft zitten, dan hebben zij zulke specifieke informatie, en ook in termen van herhaalonderzoeken: als iemand al eens door de MIVD is gescreend, dan kijk je het vorige rapport natuurlijk in. De MIVD is erg goed in landeninformatie en buitenlandervaring, wij zijn veel meer op Nederland gericht.'

Peter: 'Ik heb met de AIVD samengewerkt in het kader van een operationeel onderzoek (dus geen veiligheidsonderzoek) naar een bepaald land waar we eventueel actief zouden worden. Daar hadden we iemand op de korrel in wie de AIVD ook geïnteresseerd was. Verder hebben we elkaar eigenlijk niet veel te bieden, we doen dezelfde dingen, maar wij binnen Defensie en de AIVD daarbuiten.'

Zijn er grote verschillen tussen de onderzoeken, qua inhoud, qua zwaarte?

Peter: 'Qua onderzoeken niet, maar wel qua werkzaamheden van de onderzoeker, denk ik. Wij hebben meer verschillende werkzaamheden. Ik geef ook les aan mensen die uitgezonden worden naar het buitenland over de *do's and don'ts* voor hun eigen veiligheid. Dan doen we natuurlijk de veiligheidsonderzoeken, we bezoeken veiligheidsfunctionarissen van onderdelen, CI onderzoeken, briefingen voor reizigers naar LVR-landen (landen met een verhoogd veiligheidsrisico, red.) en het onderhouden van contacten met onder andere politie en Kmar.'

Marion: 'Jullie zijn veel breder. Vroeger was het bij ons ook wel zo dat de veiligheidsonderzoekers ook ander onderzoekswerk deden, maar nu is er een duidelijke scheiding tussen operationele onderzoekers en veiligheidsonderzoekers. We werken daarbij wel in verschillende veiligheidsonderzoekensecties. De laatste tijd schuift dat weer een beetje, doordat we werken met planners. Die kijken gewoon wie er tijd over heeft, zo kun je dus ook in een andere sectie onderzoek doen. Als ik Peter zo hoor, heeft hij meer dan wij contact met de organisatie als groter geheel.'

De onderzoeksanalyse, waar vindt die plaats?

Marion: 'Bij ons is dat per sectie. En er is een aparte sectie voor eigen personeel.'

Peter: 'Bij ons Bureau Personele Veiligheid is er eveneens een apart team, dat eigen personeel behandelt, net als er teams zijn voor andere categorieën. De veldonderzoeken voor eigen personeel MIVD worden in principe ook uitgevoerd door dezelfde veldwerkers. Je snapt, dat we dus hoge eisen stellen aan de integriteit van deze veldwerkers.'

Wat ervaren jullie als belemmeringen in je werk?

Marion: 'Wat ik als een beperking ervaar is dat in buitenlandonderzoek we niet zelf naar het buitenland gaan. De betrokken personen hebben vaak een heel leven in het buitenland (gehad) wat je heel moeilijk kunt verifiëren. Als iemand verschillende posten heeft bezet, wat is er dan nog in Nederland adminis-

tratief na te kijken? Ik vind eigenlijk ook dat je zoveel mogelijk op locatie onderzoek moet doen, dat doen we in Nederland ook.'

En wat zou jullie werk gemakkelijker maken?

Peter: 'Wat ik jammer vind is dat we heel veel zelf moeten doen. Het zou gemakkelijker zijn als je een complete stapel kreeg, waarmee je zo aan de slag kon. Het voorwerk is vaak niet volledig. Men doet vreselijk zijn best, maar er ontbreekt wel eens een stukje kennis. Gelukkig zijn er nu ontwikkelingen gaande waarbij er extra personeel gaat komen en ook de naslagen beter en sneller beschikbaar komen.'

Marion: 'Ik zou wel meer willen doen met heel actuele kennis: lezingen, een discussie over een onderwerp als Hyves, nieuwe inzichten of aandachtspunten, casusbesprekingen, die voeling zou ik wel meer willen hebben. Als het project Sneller Veiliger is afgerond zullen we dat waarschijnlijk ook meer gaan doen. En intervisie. Dat houdt het werk uitdagend. Want in onderzoeken hoor je jezelf af en toe voor de zoveelste keer die ene vraag stellen; en het zijn goede vragen hoor, maar door ervaringen te delen kun je ook horen hoe een ander dat aanpakt. Ook het opleiden van collega's is zo'n punt.'

Peter: 'Leuk dat je dat zegt: ik begeleid nu een stagiair, ik heb hem geleerd hoe het moet, maar ik zie nu zijn aanpak en ik denk af en toe: ja, zo kan het ook!'

Bij het verzamelen van gegevens kijken mensen natuurlijk ook met verschillende ogen...

Peter: 'Ja, dat is ook zo. Ik ben een eindstation van verzamelaars en dus afhankelijk van wat ik ontvang. En al doen mensen erg hun best, ik begrijp wel dat het niet altijd mogelijk is een volledig en goed product te leveren. Dat is ook omdat ik met andere ogen kijk.'

Marion: 'Wij krijgen het netjes aangeleverd. Ik herken die andere kijk wel in het dilemma dat de bewerkte niet altijd weet hoe het in het veld is, wat je bent tegengekomen, maar tegelijkertijd vind ik het in lastige zaken weer heel fijn dat iemand anders met meer afstand kijkt en beslist, en niet de betrokkenheid heeft die ik heb opgebouwd, of het nu in de vorm van aversie is of sympathie.' ●

* In dit artikel zijn niet de werkelijke namen van de onderzoekers gebruikt.

Defensie Inlichtingen & Veiligheidsraad

De Defensie Inlichtingen & Veiligheidsraad (DIVR) is een feit. Op 8 januari werd de instelling ervan goedgekeurd door secretaris-generaal Annink. "Er moet op het hoogste ambtelijke niveau aandacht zijn voor inlichtingen. Deze raad maakt dat mogelijk", zegt luitenant-kolonel Peter Loukes, secretaris van de raad.

Het is de bedoeling dat door discussies in de raad er meer aandacht komt voor het toekomstgericht ontwikkelen van Inlichtingen & Veiligheid. Ook moet door een integrale benadering van Inlichtingen & Veiligheid deze functie in Defensie een sterke positie krijgen.

Luitenant-kolonel Loukes legt uit waarom de instelling van de DIVR belangrijk is. "De omgeving van de krijgsmacht is veranderd en daardoor zijn de inlichtingen & veiligheidstaken relatief van groter belang. Er is geen uitzending denkbaar zonder dat inlichtingen een cruciaal onderdeel van de voorbereiding en uitvoering zijn. Veel operaties zijn tegenwoordig inlichtingen gedreven. De inlichtingenketen moet zo georganiseerd zijn dat verschillende onderdelen van de organisatie - operationele commando's, Directie Operaties en de MIVD - collectief optreden. De inlichtingenketen moet een samenhangend geheel zijn in plaats van losse onderdelen. In de DIVR willen we daarom zeker stellen dat 'inlichtingen' hoger op de agenda komt door de ambtelijke top gericht op dat aspect bijeen te brengen."

De instelling van de DIVR komt voort uit de aanbevelingen van het rapport van de Onderzoeksgroep Inlichtingen en Veiligheid Defensie ('Commissie Dessens'). In het rapport dat in juni 2006 verscheen, beveelt de onderzoeksgroep aan een Defensie Inlichtingen en Veiligheidsraad op te richten. Die aanbevelingen zijn door Defensie ter harte genomen en daarover is de Tweede Kamer afgelopen najaar geïnformeerd.

Prioriteiten

De DIVR gaat de Inlichtingen- & Veiligheidstaken

coördineren en afstemmen op het hoogste ambtelijke niveau. De raad zorgt bijvoorbeeld voor het afstemmen van prioriteiten ten aanzien van schaarse I&V-capaciteit, zoals de kwaliteit van het personeel en het materieel.

Ook behandelt de raad vraagstukken over Inlichtingen & Veiligheid (I&V), bijvoorbeeld over de functie van I&V in de krijgsmacht en de werking en sturing binnen de I&V-keten. In de derde vergadering gaf de MIVD bijvoorbeeld een presentatie over de toekomstvisie van de Informatievoorziening in de I&V-keten.

Tot slot spreekt de raad zich uit over prioriteiten voor de organisaties die behoren tot de I&V-keten. Eén van die prioriteiten is bijvoorbeeld het project Versterking Inlichtingenketen, die een gefaseerde groei van de inlichtingenfunctie in Defensie uitvoert.

De DIVR wordt voorgezeten door de secretaris-generaal. De overige leden zijn de Commandant der Strijdkrachten, de hoofd directeur Financiën en Control, de hoofd directeur Algemene Beleidszaken, de directeur MIVD en de directeur Juridische zaken. De MIVD voert het secretariaat.

De DIVR is geen besluitvormend orgaan, maar is wel richtinggevend. Dat betekent dat zaken waarover de leden overeenstemming bereiken, door ieder lid in de eigen lijn aan de orde worden gesteld.

Defensie Inlichtingen en Veiligheidsautoriteit

Met het instellen van de DIVR is ook de Defensie Inlichtingen & Veiligheidsautoriteit een feit geworden. Deze functie wordt vervuld door de directeur MIVD, die als taak heeft aangelegenheden in de gehele inlichtingenketen aan te dragen en is zo de stuwende kracht achter de agenda voor de raad. Het is dus nadrukkelijk geen autoriteitsfunctie zoals bij de Beveiligingsautoriteit of de militaire luchtvaartautoriteit. De I&V-autoriteit is een signaalfunctie, gericht op het verbeteren van I&V binnen bestaande bevoegdheden en kaders. Na enkele keren in oprichting bijeen te zijn geweest hebben DIVR en I&V-autoriteit al op diverse punten belangrijke stappen gezet in die richting. De formele instelling van de DIVR benadrukt dat Defensie deze richting wil blijven volgen. ●

Plaatsvervangend directeur vertrekt

Wapenfeiten van Jeroen Sikkel

Tenminste vijf jaar wilde hij hier werken. Maar nu, na zo'n tweeënhalf jaar verlaat hij de dienst om plaatsvervangend secretaris-generaal te worden. "Het was niet de bedoeling, maar deze baan kon ik niet laten schieten." Plaatsvervangend directeur Jeroen Sikkel blikt terug op zijn tijd bij de MIVD.

"Ik heb niet het gevoel dat ik echt wapenfeiten op mijn naam kan schrijven", zegt Jeroen Sikkel. "Daarvoor ben ik hier ook te kort geweest. Maar met elkaar hebben we toch heel wat positieve veranderingen voor elkaar gekregen, ook doordat we vaak konden voortbouwen op verbeteringen die al voor mijn komst in 2005 in gang waren gezet. Denk aan de oprichting van de Nationale Sigint Organisatie (NSO), de versterking van de inlichtingenketen naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksgroep Inlichtingen en Veiligheid Defensie en de daarmee samenhangende reorganisatie. En primair is dat we als dienst op 24/7 basis hebben voorzien in goede inlichtingenproducten over en in Afghanistan, net zo goed op strategisch als op operationeel-tactisch niveau, zonder dat dit te zeer ten koste is gegaan van de andere werkzaamheden van de dienst."

Een andere verandering waaraan hij meewerkte is het schrappen van de tussenlaag die de twee hoofdafdelingen Productie en Bedrijfsvoering vormden. Alle afdelingen vallen nu direct onder de directeur. "De tussenlaag tussen afdelingen en de directie is weg. Dat is een positieve verandering. De taakverdeling is nu logischer. Er gaat nu geen energie meer verloren aan wrijving tussen de twee hoofdafdelingen."

Militair

Bij zijn aantreden bij de MIVD kwam Sikkel als burger terecht op een militaire functie. "Ik heb niet het gevoel gehad dat ik beter militair had kunnen zijn", zegt hij. Voor het bijdragen aan de reorganisatie en de samenwerking met de AIVD bijvoorbeeld, had ik de juiste achtergrond. Ik heb me heel welkom gevoeld. De dienstbrede introductie die vier maanden duurde, was uniek. Er werd van alles uit de kast gehaald om een 'militair' van me te maken. Van een briefing ergens op kantoor via meevaren met een onderzeeër tot werkbezoeken aan uitzendgebieden. De toen opgedane indrukken waren heel nuttig -en het was ook erg interessant natuurlijk!"

Geweldige tijd

"Al was het maar kort, de tijd die ik hier heb gewerkt, heb ik het enorm naar mijn zin gehad. Dat kwam zeker ook door de wijze waarop we binnen de MIVD samenwerkten. De instelling van het dagelijkse ochtendberaad (OB) heeft echt geholpen om de interne communicatie te verbeteren en de eilanden die de afdelingen daarvoor soms waren meer met elkaar te verbinden. Natuurlijk moppelen we wel eens op de tijd die het OB kost, maar per saldo is het een groot winstpunt."

Sikkel gaat ook in op zijn samenwerking met generaal Cobelens, die het grootste deel van zijn tijd bij de MIVD de directeur was. "D en P vulden en voelden elkaar goed aan. Ik heb bewondering voor de kennis, het netwerk, de dynamiek en de humor van de directeur, om maar eens wat sterke punten van hem te noemen. Maar ook zijn vermogen om te stimuleren en te luisteren maakten het tot een genoegen om voor deze 'leider' -het woord 'manager' doet hem echt tekort!- te werken."

Stimuleren

Sikkel maakte destijds de overstap van de AIVD naar de MIVD. Deze overstap werd gezien als impuls voor de toenemende samenwerking tussen beide diensten. Is de samenwerking verbeterd? "De samenwerking is veel beter dan soms gedacht wordt en verbetert langzaam verder", geeft hij aan. "De richting is goed, maar het tempo valt me tegen. Soms heb ik het gevoel dat we twee stappen vooruit gaan en dan weer een stap terug zetten. Wat

bijvoorbeeld beter kan is samenwerking op het gebied van de buitenlandstaak. Maar ook daar wordt vooruitgang geboekt."

Hij is er tevreden over dat de samenwerking op een aantal terreinen goed tot stand is gekomen. De oprichting Nationale Sigint Organisatie is daar een voorbeeld van. Ook de terreinen opleidingen, contra-spionage en de nieuw te vormen gezamenlijke non-proliferatie unit kunnen worden genoemd. "De verdere ontwikkeling van de samenwerking de komende jaren ziet er goed uit. De dienstleiding van beide diensten moet dit stimuleren en dat zit met de huidige directeurs wel goed."

Zelf had hij graag nog meer bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van de afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid (ACIV). "Ik hoop dat mijn opvolger langer de tijd heeft om daaraan bij te dragen, zodat de afdeling nog beter aan de hogere verwachting kan voldoen. Met de voorziene uitbreiding van ACIV en de nieuwe leiding ziet de toekomst er goed uit."

Bestuurlijke centrum

In zijn nieuwe functie gaat hij bijdragen aan het functioneren van het ministerie van Defensie en specifiek de Bestuursstaf. Als plaatsvervangend secretaris-generaal (PSG) blijft hij betrokken bij onderwerpen die verband houden met de nationale en internationale veiligheid. In zijn nieuwe functie zit hij wel dicht bij het bestuurlijke centrum, iets wat gezien zijn achtergrond (studie politicologie) en eerdere werkervaring goed past.

"Verder moet ik als PSG natuurlijk op elk moment de secretaris-generaal kunnen vervangen. Ik moet alles naadloos van hem kunnen overnemen als hij bijvoorbeeld verlof heeft of in het buitenland verblijft. Het wordt, denk ik, een drukke baan door de breedte van het werkterrein, maar vooral een interessante baan." ●

Alle MIVD'ers zijn van harte uitgenodigd voor de afscheidsreceptie van Jeroen Sikkel. Dit vindt plaats op 28 februari op het museum-schip Hr. Ms. Mercur.

**Tijdstip en locatie: 15.30 - 17.30 uur
a/b Hr. Ms. Mercur 2e Binnenhaven
Scheveningen. ●**

De opleiding tot inlichtingenanalist heeft de eerste afgestudeerde opgeleverd. Deze opleiding is speciaal bedoeld voor analisten en moet hen voldoende bagage geven om hun werk bij de MIVD goed te kunnen doen.

Volgens luitenant-kolonel Martien Hagoort, instructeur analyse op het Defensie Inlichtingen en Veiligheids Instituut (DIVI) is er een aantal redenen waarom het voor analisten goed is de opleiding te volgen. "De meeste analisten die hier komen werken, leren het vak op de werkvloer. Dat is een tijdrovende klus", zegt Hagoort. "Deze opleiding bekort de inwerkperiode. Doordat de analisten leren met methodieken te werken, kunnen ze namelijk sneller aan het productieproces deelnemen. Daarnaast hoeft er minder tijd gereserveerd te worden om nieuwe analisten in te werken en te begeleiden."

Modules

De opleiding tot inlichtingenanalist wordt op het DIVI in Ede gegeven. Het bestaat uit tien modules. Het idee hierachter is dat de analist niet maanden achter elkaar in de schoolbanken zit. Na het afronden van een aantal modules komt hij namelijk weer terug op de werkvloer en kan hij het geleerde meteen in praktijk brengen. De combinatie van leren en werken, is volgens Hagoort een goede. "Die wisselwerking werkt prima."

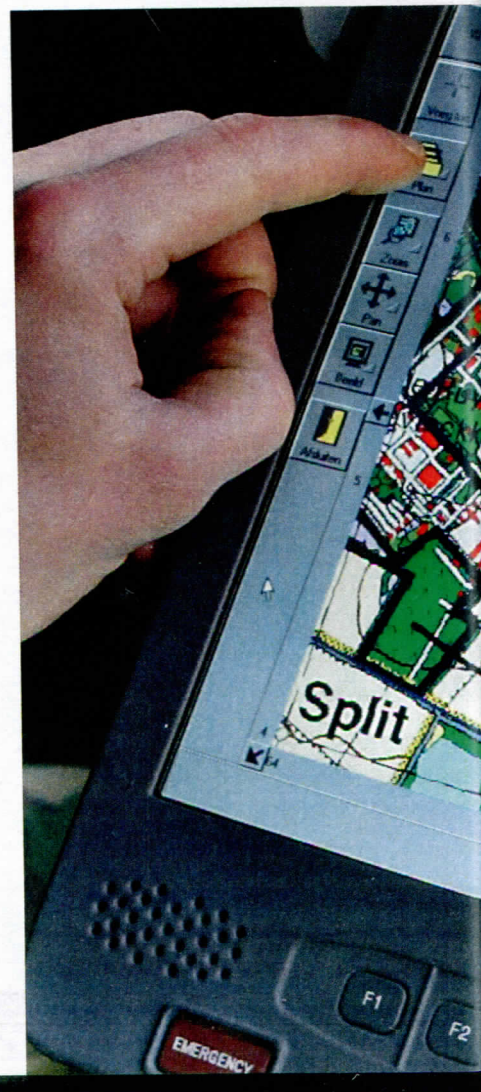
De modules worden elk jaar twee keer aangeboden. Zo is de nieuwe analist flexibeler in het uitvoeren van zijn opleidingstraject.

De opleiding focust op twee dingen. De eerste is dat de analist zich ervan bewust moet zijn dat hij een product van zijn omgeving is. "Hij heeft een gekleurde kijk op de wereld", legt Hagoort uit. "Net als ieder ander. Dat komt door opvoeding en ervaring. Het is goed dat een analist

dat van zichzelf weet, zodat hij sommige dingen niet als vanzelfsprekend beschouwt."

Ten tweede focust de opleiding op technieken en methodieken. De analist moet informatie snel en overzichtelijk kunnen verwerken. Hij moet zien hoe de informatie is samengesteld, welke verbanden er zijn, of hij een voorspelling kan geven en welke implicaties dat heeft voor de vraagsteller.

Deze twee focussen krijgen handen en voeten in tien modules die verdeeld zijn over vier fases: Basis opleiding analist, Oriëntatie analist op de werkvloer, Verdere vorming analist en Refresher voor analist.

EERSTE AFGESTUDEERDE OPLEIDING TOT INLICHTINGENANALIST

Stage

Ook moeten de analisten stages lopen binnen de MIVD. "De analisten komen op verschillende afdelingen", vertelt Hagoort. "Een analist moet vragen uitzetten bij andere afdelingen. Door stage te lopen op andere afdelingen, krijgt hij inzicht in welke vragen een bepaalde afdeling kan beantwoorden. Ook kan hij gericht vragen stellen als hij weet wat de afdelingen precies doen. Daarbij komt dat hij leert netwerken, dat is voor een analist ook erg belangrijk. Een analist moet niet op een eiland blijven zitten, maar een netwerk opbouwen."

Ten slotte is er de afstudeerfase. Op het bureau waar de analist werkzaam is, doet hij onderzoek naar een bepaald onder-

werp. Dat onderwerp is op dat moment actueel. Het rapport zou dus zo gebruikt kunnen worden.

Docenten

De opleiding staat niet alleen open voor nieuw aangetreden analisten. Ook MIVD'ers die al langer in dienst zijn, kunnen deelnemen. Daarnaast zijn ook mensen van bijvoorbeeld 103 ISTAR bataljon, tactische PsyOps-teams, de AIVD en NCTb welkom. Vaak volgen zij de module "Basis Analyse Technieken" en de module "Analytisch Briefen en Rapporteren".

De lessen worden verzorgd door twee kerndocenten. Martien Hagoort en zijn collega Rosa Voulon. Daarnaast verzorgen gastdocenten binnen Defensie, maar ook van de Universiteit van Utrecht en andere civiele opleidingen en de NAVO-school lessen.

Wetenschap

Waarom moeten analisten eigenlijk nog een opleiding volgen als ze eenmaal zijn aangenomen? Zijn er dan geen betere kandidaten voor die baan?

Hagoort: "De nieuwe analisten met bijvoorbeeld een universitaire achtergrond kunnen over het algemeen prima onderzoek doen en worden bij aanname voor de MIVD getest op analytisch vermogen. De puur wetenschappelijke benadering in het inlichtingenvak, gaat niet helemaal op. In de wetenschap heb je te maken met bepaalde theorieën die door iedereen min of meer geaccepteerd zijn en gebaseerd zijn op onderzoek met veel gegevens. In het inlichtingenvak heb je geen algemeen geaccepteerde theorieën. Je werkt vaak door gebrek aan gegevens andersom: vanuit een specifieke situatie, moet je een theorie ontwikkelen. Dat betekent dat je geaccepteerde foutmarges groter zijn dan bij puur wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast focust de wetenschap veel op het beschrijven en verklaren van situaties, terwijl het bij het produceren van inlichtingen vooral om het voorspellen gaat. Dat is een andere manier van werken en daar moet je mee leren omgaan. Tijdens de opleiding krijgt de analist voldoende bagage mee om zich die andere manier van werken en denken eigen te maken." ●

Eerste afgestudeerde

De eerste afgestudeerde analist werkt ongeveer een jaar bij de MIVD als hij aan de opleiding begint. "Het leek me nuttig. Ik had behoefte aan kennis over analysemethoden. Inlichtingen is vage materie. Het is moeilijk vast te stellen wie wat heeft gedaan en verbanden vast te stellen. Analysemethoden zijn nuttig om het normbeeld te verhelderen en te verbeteren." In die zin is hij enthousiast over de opleiding, maar: "het is niet zo dat mijn producten nu met honderd procent zijn verbeterd. De methoden die je leert zijn slechts hulpmiddelen en geen wondermiddelen."

Hij behoorde tot de eerste lichter en kwam met enkele kinderziekten in aanraking. De module Basis Analyse Technieken bijvoorbeeld vond hij te basic. "De voorbeelden hadden niet van doen met de vraagstukken waar wij hier mee bezig zijn. Maar ik heb begrepen dat die module inmiddels meer is toegepast op de praktijk van de analist." Daarnaast geeft hij aan dat de analysemethoden relatief nieuw zijn. "Er zijn dus ook haast geen bruikbare voorbeelden die je als leidraad kunt nemen. Maar hoe meer mensen er afstuderen en gebruik gaan maken van deze nieuwe methoden, hoe meer voorbeelden er komen." ●

Zeventig hechtingen

Twee monteurs zijn in de kelder van gebouw 32 bezig met het afzagen van een ijzeren kabelgoot van het plafond. Opeens loopt een van de slijpschijven vast in het metaal, schiet vervolgens los en verwondt een van de mannen ernstig aan hals en arm. Als bedrijfshulpverlener Peter Hugel in de kelder aankomt, is de gewonde man daar niet te vinden. Door de bloedsporen te volgen, kan hij uiteindelijk de noodzakelijke eerste hulp verlenen.

"De bloedsporen leiden naar de kelder, de Paresto uitgang, de toiletgroep boven het bedrijfsrestaurant en de portierloge. Daar staat de man. Hij is op zoek

Door BHV kan gewonde man snel naar ziekenhuis

geweest naar mensen en is daarom door het gebouw gaan lopen. Nico en ik leggen snel noodverbanden aan. Linda, de receptioniste, heeft inmiddels een ambulance opgeroepen en de bewaking bij de hoofdeurop gealarmeerd. Binnen zes minuten na alarmering komt de ziekenwagen en wordt de man liggend afgevoerd naar het Bronovo Ziekenhuis.

Als de ambulance met de gewonde man wegrijdt, merk ik dat ik goed geschrokken ben. Ik sta te trillen op mijn benen. Toen de pieper ging en ik de oproep las 'melden bij portierloge', had ik geen idee wat me te wachten stond. Als je vervolgens een emotionele

man aantreft die het heeft over een gewonde collega met veel bloed en directe actie eist, weet je het menens is. Door de BHV-training wist ik hoe moest reageren op deze stressvolle situatie. Mijn eerste reactie was: die man moet worden geholpen. Dus je doet wat nodig is.

Dezelfde avond nog mag de gewonde man naar huis, met meer dan zeventig hechtingen in arm en hals.

Met dit soort incidenten wil je als bedrijfshulpverlener (BHV'er) liever niet worden geconfronteerd. Niet voor het slachtoffer, maar ook niet voor jezelf. Ondanks de goede training, weet je nooit wat je daadwerkelijk te wachten staat. Tijdens de jaarlijkse oefendagen beoefenen BHV'ers het hanteren van stress en het geruststellen en behandelen van slachtoffers. We oefenen op poppen en op elkaar. Ook er af en toe een LOTUS-slachtoffer, die met verhef, gebaar en kunstbloed een ongeval naspelen. Toch blijft het een feit dat je dan in een veilige

Beste collegae,

Bij bezoeken aan de defensie-industrie loop ik regelmatig aan tegen het fenomeen 'medewerker van de maand'. De bedoeling daarvan is dat iemand in het zonnetje wordt gezet die bijzonder gepresteerd heeft over een bepaalde periode en daarmee tevens de overige collega's aanspoort tot eenzelfde resultaat; er hangt immers doorgaans een geldelijke waardering aan. Extra presteren over bijvoorbeeld het tijdspad van een jaar (de *targets* gehaald en meer) wordt bijvoorbeeld gehonoreerd met een geheel verzorgde *incentive* trip naar Bali of zo, inclusief je partner wel te verstaan. In het algemeen wordt deze methodiek redelijk goed geaccepteerd; als je het tenslotte niet haalt, word je ook niet gestraft, dus niks aan de hand. Zou dat eigenlijk iets voor ons zijn, MIVD'er van de maand? Laten we eens kijken hoe dat uitpakt, met in het achterhoofd het uitgangspunt dat voor iedereen prestatiebeloning geldt.

Door: Ed Maas, voorzitter MC-MIVD

Allereerst worden vanzelfsprekend de directie, afdelingshoofden en bureauhoofden uitgesloten van deelname want die presteren al op top-niveau en worden zo goed betaald dat een extra prikkel niet werkt. Zou de medewerker veiligheidsonderzoeken die het tweehonderdduizendste onderzoek net heeft afgerond in aanmerking kunnen komen? Of de NSO'er die het cruciale bericht oppikt over een voorgenomen aanslag in Kabul? De administratief-medewerker die voorkomt dat een geheim document per ongeluk met de gewone post wordt gestuurd misschien? De ICT'er

die het miljoenste ticket uitgeeft? Afdeling Integrale Veiligheid die bij een clear desk ronde een rondslingerend gerubriceerd stuk heeft gescoord? Dat zijn topprestaties!

De paar voorbeelden schetsen echter gewoon de dagelijkse werkzaamheden die allemaal hartstikke belangrijk zijn. Bovendien ontbreken in ons werk duidelijke criteria om extra inspanningen te kunnen meten. Ik vrees derhalve dat de MIVD'er van de maand er niet gaat komen. Laten we het dus maar houden op de functioneringsgratificaties die in december zijn uitgereikt. Als je er een hebt gekregen, dan heb je die ook echt verdiend!

Hier zet ik echter wel een kanttekening bij. Bij het aantreden van onze huidige directeur zijn nieuwe spelregels voor het toekennen van gratifi-

caties opgesteld op verzoek van en in overleg met de MC. Een van de criteria is, dat er slechts bij uitzondering iemand twee keer achtereen een gratificatie kan krijgen. Wat blijkt uit het overzicht van 2007? Maar liefst twaalf procent van de gelukkigen is dat toch weer overkomen en dat is veel. De MC heeft diverse klachten gekregen over het niet honoreren van voordrachten voor een gratificatie voor medewerkers die zeker ook hebben geëxcelleerd. Hoe zuiver worden de criteria nageleefd?

Ik ben overigens benieuwd hoe dat dit jaar gaat uitpakken, immers het 'gratificatie-budget' wordt teruggebracht van 1,1 procent van de loonsom naar 0,4

procent. Een reductie van maar liefst 65 procent! Daar staat dan weer tegenover dat de eindejaars-uitkering wordt verhoogd tot 3,5 procent van het jaarsalaris en daar profiteert iedereen dus weer van, zij het dan de spreekwoordelijke sigaar uit eigen doos.

Tot slot: de MIVD heeft nog steeds geen personeelsvereniging. In een eerdere column heb ik dat al eens aangehaald. De vereniging 'Janus' van de voormalige Marine Inlichtingendienst heeft het lidmaatschap opengesteld voor alle MIVD'ers. Ik wil niet zeggen dat het een zeer actieve club is, maar dat kan het mogelijk wel worden wanneer het le-
dental aanzienlijk groeit. Suggesties zijn welkom.●

INGELICHT 27

Peter Huge, Nico en Linda
Lantrok zijn door generaal-majoor
Cobelens in het zonnetje gezet.
Hij heeft grote bewondering voor
het optreden van deze drie men-
sen. Als dank ontvingen zij een
dinerbon.●

geving bent; er is geen verkeer, geen regen. Situaties met echte slachtoffers zijn wat dat betreft anders. Dan heeft het slachtoffer echt pijn, stress en onrust, waarop de hulpverleners en omstanders allemaal op hun eigen manier reageren. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat wanneer je een omstander vraagt een ambulance te waarschuwen, hij apathisch reageert en niet tot actie overgaat.

Incidenten

Incidenten als deze komen binnen ons bedrijf gelukkig zelden voor. De laatste jaren is de BHV slechts ingezet bij een paar onwelwordingen, snijwondjes en bij het verneemen van rare (brand)luchtjes. De meeste BHV'ers hebben dus geen echte incidenten meegemaakt en blijven geoefend door een aantal keren per jaar oefendagen bij te wonen of verplichte herhalingslessen te volgen. Af en toe blijken deze dagen ineens rendement op te leveren. Dan is het waardevol dat er BHV'ers in huis zijn die hulp kunnen verlenen als dat nodig is. En dat is waar we het voor doen. ●

Plassen op de Bank

Mevrouw Thelma Arnold is een aardige dame, woonachtig in Lilburn, een klein en aantrekkelijk Amerikaans provinciestadje ergens in Georgia, in de Verenigde Staten. Thelma is alleenstaand. Ze heeft drie honden die haar gezelschap houden en eigenlijk alle kleinere en grotere bezigheden die het leven zo aangenaam kunnen maken. Zoals een personal computer. Met internet, dat spreekt.

Door: Arno H.P. Reuser

En dat internet, dat is verrekke handig. Want Thelma heeft ontdekt dat je daarmee van alles en nog wat kunt opzoeken, vragen kunt stellen en dingen kunt leren. Da's erg handig, want als oudere dame ga je met je kleine problemen liever niet zomaar naar iedereen toe om hulp te vragen, want dan weet iedereen wat eraan scheelt. Dus stelt Thelma haar vragen op het internet en maakt enthousiast gebruik van de mogelijkheden die zoekmachines bieden. In alle anonimiteit kan ze vragen wat ze wil, zonder dat iemand er iets van weet. Want in die kleine stadjes wordt er al snel gekletst.

En dus surft Thelma zich een ongeluk op het World Wide Web op zoek naar tips en hulp voor het probleem van haar hondjes. Want die zijn wel erg lief, maar ook erg onzindelijk. Ze plassen elke keer weer de zitbank onder. En da's niet smakelijk. Vooral niet als er gasten op gaan zitten. Waarbij wij flauwe grappen over bepaalde gasten en pisbakken even achterwege zullen laten. En het probleem wordt erger, want de laatste tijd plassen de hondjes over ongeveer alles behalve Thelma zelf en zo'n beetje elke geschikte boom.

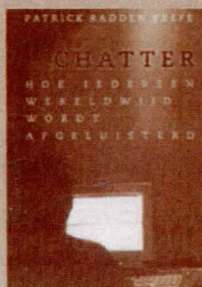
Thelma maakt gebruik van 's werelds grootste internetprovider, *America Online*, waar al haar queries langs gaan alvorens los gelaten te worden op het Web. *America Online* had nu een goed idee: zet alle zoekacties van klanten over de laatste drie maanden online, zodat iedereen kan zien wat voor vragen er zoal op het Web worden gesteld. Natuurlijk is aan privacy alle aandacht gegeven. *America Online* had er keurig voor gezorgd dat de queries waren geanonimiseerd. De namen van de vragenstellers waren vervangen door een corresponderend nummer.

Egosurfen

Dat was nou jammer. Want een beetje ervaren zoeker weet dat één van de meest populaire zoekacties voor vrijwel iedereen het zogenaamde EgoSurfen is: het zoeken naar je eigen naam. En dus nam een journalist de lijst van queries, zocht in één reeks van queries met een gelijk identificatienummer naar veel voorkomende eigennamen, en voilà daar rolt Thelma Arnold uit de bus. Even verder wat vraagjes van deze dame bestuderen en haar woonplaats, staat, en allerlei andere gegevens komen al snel boven water. Ze heeft namelijk nog veel meer kleine probleempjes behalve haar hondjes, maar wij zullen die hier niet herhalen.

Dag met het handje tegen privacy of anoniem surfen. Want dat bestaat eenvoudig niet op het internet. Wie zoekt geeft zich bloot, veel meer dan wordt gedacht, en wie dat niet wil moet domweg niet het internet opgaan. Wat zij Scott McNally (toenmalig CEO van Sun) ook alweer tijdens een beroemd geworden toespraak?

"Someone already has your medical records, someone has your dental records, someone has your financial records,

VISA knows what you bought, someone knows just about everything about you. You have no privacy. Get over it!"
En dat was in 1999.

Onderzoek

Hoe is het verder met de privacy op het web? De grote Ameri-

kaanse zoekmachines (Google, Yahoo, Microsoft, Ask) werd opgelegd door de *Department of Justice* om ten behoeve van onderzoek alle zoekacties van klanten ter beschikking te stellen. Alleen Google heeft dat geweigerd, geen van de anderen had ernstige bezwaren. Elke klik van u wordt bewaard, ook wanneer enthousiast in Google Earth naar *targets* aan het zoeken bent. Ook in Nederland zijn internetproviders verplicht om zoekgegevens van haar klanten te bewaren. En over het roemruchte Echelon-afluisternetwerk wordt beweerd dat het alle e-mail verkeer onderschept en opslaat voor analyse.

Het grootste telecommunicatiebedrijf ter wereld AT&T maakte enkele jaren geleden een officiële beleidswijziging aangaande privacy bekend: voortaan zal al het belgedrag, al het zoekgedrag, van al haar klanten het eigendom zijn van AT&T. En dit bedrijf maakt klip en klaar duidelijk waarvoor zij die data zou gaan gebruiken: commerciële redenen, juridische redenen, marketing, enz. Men heeft simpelweg geen zin meer in gezeur over privacy.

Yahoo, de grote concurrent van Google, werd door de VR China gevraagd om e-mail verkeer en andere privé zoekgegevens van een tweetal Chinese journalisten te overhandigen aan de VR China. Dat bleek voor Yahoo geen enkel probleem. De twee journalisten werden mede op grond van de resultaten gearresteerd en veroordeeld.

Wachtwoord

Een presentatie van één van mijn buitenlandse collega's liet zien wat voor informatie uitgezonden militairen allemaal bij elkaar typen op die schattige *Online BlogWebPages of Online Community whatever*. Volkomen veilig, toch? Want alles staat achter een wachtwoord. Tenzij dat wachtwoord voor zo'n beetje iedereen is te achterhalen (u bent niet de enige die steeds het wachtwoord 'Beeldscherm' gebruikt) en vervolgens blijkt dat al die piepkleine stukjes informatie bij elkaar heel wat interessante gegevens kunnen opleveren: over aanwezige wapensystemen, vuurleidingssystemen, typenummers, modelnummer, inzet, paraatheid (namelijk: nauwelijks) en moreel. En natuurlijk de grofs beledigingen over Moslims.

Misschien toch een beetje opletten met dat internet. Klein beetje dan. ●

